

POLOTE LETA

LOMA SOSE

TAWAKALUBA:TAMO

ODODIYA:

1 ¹Na ba: Polote, Ya:su Kelisokono okodawala, iyo, ebene sose tupuimima: hiya:hiya: hopamo doelamiya:, ba:bi okopi ipuwalo na ba: etala, mabu Godote na ka:namiti ba:bema: laweniya: nale ebene Hido Tabo kolamaginama:.*

²Ba:moe Hido Tabo ba: Godote dopamo hibinomolo kopema: ebene ukui hawakalimipi ipuwado da:goiya:, ba:moe ba:be komola, iyo, ebete ebene Hido Taboeno pe komo ebene Hido-talona Bukalo ya:lo tetenomolo a:hawakalimiya:.* ³Ba:bema: ba:moe Hido Tabote Godokono Guduino komo ba:ma ka:na hawakalimina, ebete Da:ibidikono eyoni gugudi ipuwane lumagino apa:mo hopo habamo a:pehawakaluya:, ⁴ba:gala ebete hopo habalo ba emedena Hido-talona Gobogoboeno holoholonomamo emedenami, ba:bene Godote ebene Guduino hibi komo kohawakalimima: ebe hoe ipuwane ka:ka:mo adipatiya:. Iyo, ba:moe Gudu ba: aeno Kodawa Ya:su Kelisotela. ⁵Ba: hibila, Kelisokono mahilote konomoma: keda:ma: Godote na malemalelo laweniya:, ba:ma ka:na na ebene oemedawama: ba eda:na nale hopo haboeno hiliyonomo hiya:hiya: tawakalubi ebetamo komagahelenakoma:, ba:bene iba:te ebe hibima: midi ipuwalo ebetamo kopapamila:halema:.* ⁶Ba:bema: la: puya:te Loma ko habalo demedehonama, Godote ebene oko ipuwado la: ba: atumu a:kaka:lamiya:ta la:le Ya:su Kelisokonoma: keda:hanama:.

⁷Ba:be mabuma: Loma habanapi ipuwalo la: puya:te Godokono tawakalubima: keda:hanama: ebete ebene malemale emalagidolo ipuwalo

* 1:1 Oel 9:15 * 1:2 Lom 16:25-26 * 1:5 Oel 26:16-18; Gal 2:7-9

la: da:ka:lamiya:la, na Polote la: hiliyonomatamo ba:moe leta bepoememo. Wadiyala aeno Nabiwi Godoko ba:gala Kodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino malemale komo ba:gala hete komo la:tamo nikalama:mena:ta.*

**Polote Loma Sose Tawakaluba:tamo Pema:
Godotamo Toetoe Tabo Dolamagiya:**

⁸Naeno dopo tabo ba:ma ka:nala, Ya:su Kelisote atamo da:hiduimia:miya, ba:be toetoe tabo olamagi gabodo nale la: hiliyonomo mabuma: kalakala tabo Godotamo adipatenakomo, mabu hopo haba konomolo tawakaluba:te la:eno hibima: midi komo nulihona. ⁹⁻¹⁰Numa:la, nale Godoko kokalakuiminama: ebenu Guduino Hido Tabo olamagi oko naeno tepo ipuwoeno helo konomamo owatinamo. Ba:bema: hibila, ebete naeno komo ba:ma ka:na iya:tawana, nale komo tete hiliyonomolo la: toetoe tabamo ba wadiya:paa:latele ebe ba:bo toemehonakomo, ebenu ubi ditanamene ebete gabo natamo na:hiduima:mene nale la:tamo kopema, mabu tete ga:ga:nomolo nale ba:be komo belatiminamo.*

¹¹Iyo, naeno konomo ubi ba:ma ka:nala, nale la: da:pulamema ba:ba tetelo Godokono Gobogobote ebenu oko kowatinama: kebe hiya:nomo helo natamo dikanamiya, nale la: ba:be komamo kopowalubilima:nemata la:le hibima: midi ipuwalo kokodakodahama. ¹²Ba:bene ale kapimilo ba emedena aeno hibima: midi komodo etate eta kowalubi, etate eta kowalubi, ba:bo kowaluba:tihuima:nema, iyo, la:eno hibima: midi komote na ba owalubini, naeno hibima: midi komote la: atumu ba:bo kakowalubilima:na:ta. ¹³O naeno hibima: midipi ekaka:la, wadiyala la: ba:moe komo hidamo niya:tawahala, nale naeno ubi komo ya:lo ihatiya:mo, nale la:tamo pete la:eno Loma haba konomolo Godokono oko ba powati komo noloho gao kopetapihoma, nale dopamo komo Yuha:pino hiya:hiya: hopolo oko keba ka:na kowatinamimo ba:ba ka:na. Ba:bema: hibila, komo hiliyonomo tetelo na nopo a:miya:tenakuimo la:tamo kopema, huiyatiya komo hiya:hiya: komate na a:duhinamenakuya.*

¹⁴Numa:la, Godote na huiyaha: okodawama: a:midiniya: nale hopo habanapi hiliyonomatamo ebenu Hido Tabo katama, ba:bema: puya:te Guliki tawakaluba:godolo ibino hiya:hiya: mulu ukui duwatiya: ba:gala puya:te uwateha:pima: deda:hana, puya:te koko sikulamo da:tolamiya: ba:gala puya:te iya:tawaha:pima: deda:hana, nale ibi hiliyonomatamo hibilo ba:tonakomo. ¹⁵Iyo, ba:moe ba:be mabula, nagodolo ubi konomo bitana nale Loma ko habamo pete la:eno habanapa:tamo atumu Godokono Hido Tabo kakapolamagima:

* 1:7 Nabas 6:25-26 * 1:9-10 Oel 19:21; Lom 15:23 * 1:13 Oel 19:21

Godokono Hido Taboeno Helo Komo

¹⁶ Ba:bema: Godokono Hido Tabo olamagi mabuma: nagodolo hilopo kitanaha:, mabu puya:te hibima: da:midimina:, Godote ebena Taboeno heloamo ibino ka:ka: komula:lalamema:ne, iyo, dopamo Yunapa:te ibino ka:ka: mula: komo uwatete ba:bene Yuha:pa:te atumu kakuwatema:na:.*

¹⁷ Ba: hibila, Hido Tabote ba:moe komo behawakalimina, Godote tawakalubi ibino hibima: midi komo kapiyado tuputupupima: midilinko, iyo, tawakaluba:te hibima: midi komone tupuimiti kuitita:mo ba:ba ka:na konikulima:na:, mabu Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na goena, “Puya:te Godokono tuputupupima: deda:hana, iba:te ebe hibima: midi komodo hibi ka:ka: kolawema:na:.”*

Godokono Holoholo Hapulu Tawakalubi Hiliyonomate Kubapima: Deda:hana

¹⁸ Ba:bema: tawakalubino kuba ododili komokomo ba:gala ibino tepo ipuwoeno kubakuba ukui, Godote ba:bi komo hiliyonomo kanagilamelelamema: ebena konomo mauba komote Hunu Habane ba: na:hawakala, mabu tawakalubino hiya:hiya: kuba komate ibi na:duhilamena iba:te Godokono hibi komo kiya:tawahama:. ¹⁹ Numa:la:, tawakaluba:te ebena komo hibilo kumima: Godote ya:lo tetelo hidohido ukui iba:tamo modobolo ikalamiya:, ba:be mabuma: ebete ebena hibi komo duhimipa:tamo kuba huiya hibinomolo kikalame:ne.* ²⁰ Ba: hibila, Godote hopo haba dododiya:, ba:ba tetene tupuimiti ba:ma teta:mo puluhuku, tawakaluba:te ebe mabuma: ibino baidinomamo kebe netewa komokomo ulamema: modoboha:ma: deda:hanama:, ba:bi komo ba: ebena wiboha: teteno helo komo ba:gala ebena talonanomolo emede komola. Huiyatiya numa:la:, Godote hopo habanapa:tamo ebena komo eta gabodo modobolo hawakaliminako, ba:be gabo ba: iba:te ebena hibi komo ibino tepo ipuwoeno baida:mo dumina ba:be gabola. Ba:bema: hibila, ebete dododiliya: ba:bi tawakaluba:te ba:moe hopo ba:gala hopoeno ilina hiliyonomo ulamete ebena komo ibino tepo ipuwalo ba:bo iya:tawahana, ba:be mabuma: gabote hibilo kitanaha: iba:te ibino kuba huiya uwate komone kalahutihoma:.*

²¹ Iyo, tawakaluba:te Godokono komo ba:ba ka:na iya:tawahuya:, huiyatiya iba:te ebe hibi Godoma: ga:laheno ebe kamilimihonakuiha: ba:gala ebetamo kalakala tabo kadipatenakuiha:, ba:bema: ibino ukuiti ba:moe ododiha: komodo daedaenomoma: ba eda:halame ibino tepo ipuwoeno kodakoda ukuiti duhuma: ba:bo eda:halamiya:.* ²² Ba:bene

* 1:16 Mak 8:38; 1Kol 1:18-24; Oel 13:46 * 1:17 Lom 3:21-22; Ha:b 2:4

* 1:19 Oel 14:15-17; 17:24-28 * 1:20 Yauba 12:7-9; Ohale 19:1 * 1:21 Epe 4:17-18

ibi ha:kiya ibi iya:tawa kokopima: ba ga:la huiyatiya daedaema:
dito eda:huya.* ²³Ba:be mabuma: iba:te emedena emedena tetelo
demedenamene ba:be Kodawa Godoko adikumi komo miya:pate,
huiyatiya komo ida:da:li adikulame komo ba:bo tupuimiya:, iyo, iba:te
komo ida:da:li ibino ha:laha apeno holoholonomamo, ba:gala komo
goegoeno hiya:hiya: holoholamo, ba:gala komo holaholoeno holoholamo,
ba:gala komo kaluino holoholamo dito ododiliya.*

²⁴Ba:moe ba:be mabuma: Godote ibi dito miya:paliya:, iba:te ibino tepo
ipuweno kuba dalowa: ba hawakalilame, ibi ipuwalo etate etatamo,
etate etatamo, koko hilopo komo ibino apa:mo kododilinakoma:

²⁵Ba:bema: ba:bi tawakalubino kuba komoeno mabu ba: ba:ma ka:nala,
iba:te Godokono hibi komone ohobila:hate ha:da komo kalakalago dito
lawiya:, ba:gala iba:te ba:moe hopoeno hiya:hiya: ilina adikulamema:
ida:da:lino okopima: ba eda:ha, huiyatiya ba:bi ilina hiliyonomo
dododiliya: iba:te ba:be hibi Kodawa adikumi dito miya:puya: A:iye!
Wadiyala tawakaluba:te hibi Godo kapiya emedena emedena tetelo
nadikuminakamena! Ba:moe tabo ba: hibernomola, ba:ba:la.

²⁶Ba:bema: hibila, hopo habanapa:te hibi Godo adikumi da:miya:puya:,
Godote ibi atumu dito kamiya:paliya: iba:te ibino tepo ipuwalo
kebe kubakuba ubi komo demalagidolenama: ba:bi hilopo komo
kododilinakoma:. Ba:be mabuma: kamenakamenate ibino awa:go ododi
komo miya:pate huiyatiya komo kamena-kamena gabatamo hilopo komo
bododilinaka, ²⁷ba:gala atu gabodo dubate ibino kamenakamenago
ododi komo miya:pate huiyatiya komo dubatamo hilopo komokomo ba:bo
kaododilinaka, iyo, ba:ba:te dubu gabatamo kubakuba komo kododilima:
ibino tepo ipuwalo koenomoma: eda:hana, ba:bema: ibino kuba huiyate
Godogodone iba:tamo modobolo penako.*

²⁸Numa:la:, tawakaluba:te ibino tepo ipuwalo Godokono hibi komo
ubiha:ma: deda:huya:, ba:bema: Godote ibi dito miya:paliya: iba:te
ibino ukuilo kuba dalowa:nomoma: ba eda:ha ebena kukala dito
kowakalaminakoma:. ²⁹Ba:be mabuma: ibino tepo ipuwalo hiliyonomo
hiya:hiya: kuba tabotabohonomoma: ba: dito eda:huya:. Iyo, ba:ma ka:na
ilina konomamo uwate ubi komo, ba:gala ibino ukui kuba dalowa:ma:
midili komo, ba:gala komopino ilina mabuma: iba:tamo mauba komo,
ba:gala tawakalubi anakapulame komo, ba:gala alaholoho komo, ba:gala
ha:da amihoho komo, ba:gala komopino emede komo kubahilame ukui
komo, ba:moi komate iba:godolo tabotabohonomola. Ba:bene komopa:te
pola:naha: tetelo iba:te ibino komoma: kubakuba tabo bega:lanaka,
³⁰iyo, eta tetelo iba:te ha:da amiho tabamo komopino komo dito

* 1:22 Yel 10:14; 1Kol 1:20 * 1:23 Tutumu 4:15-19; Ohale 106:20

* 1:27 Hawi 18:22; 20:13; 1Kol 6:9

kubahilamenaka. Ba:bene iba:te Godotamo ba maubahana, komo hiya:hiya: tawakalubi iduduputilamelolo ibino konomo awagaha ipuwalo ibi ha:kiya ibi ba:bo wadiya:paa:-latelenaka, ba:gala iba:te ibino tepo ipuwalo komo uliuli kuba ododili komo boholenaka, ba:gala iba:te ibino nabi menokobi iba:tamo a:kapapamila:hala:. ³¹Iyo, iba:godolo eta hido ukui kapiyanomote kitalama:naha;, ba:be mabuma: iba:te keba tetelo eta komo hibilo kododima: da:ga:lanaka huiyatiya gala hapulu a:kododa:la;, ba:gala iba:te owalubi komo awaedawatamo a:kihata:la: mabu iba:godolo malemale puliyanomola. ³²Iba:te Godokono tuputupu taboeno komokomo ya:lo ba:ma ka:na iya:tawahuya;, kebe dawate ba:bako kuba komokomo dododilina, ebete hoe huiya modobolo kolawema:ne. Huiyatiya iba:te ba:be komo hibilo emalagidoloheno atu kuba komokomo gala ba kododili, kebe uliuli tawakaluba:te ba:bi ododili ipuwalo iba:go da:pekapiyanaka iba:te iba:tamo ba:bema: kalakalahanaka.

**Godote Tuputupu Gabodo Hiliyonomo Tawakalubino
Komo Kanagilamelelamema:ne**

2 ¹Huiyatiya naeno hopodalagi, ama: hidamo! Ama: ba:ma ka:na akemalagidolala;, na modobola eta lumagino komo anagilamelemema:. Hibila, ama: ba:ba ka:na dewagelemena;, ba:ba tetelo kuba huiyate ama:tamo kopema:ne mabu ama: ba: atu kuba komokomo bekaododilinakata. * ²Ba: hibila, kebe tawakaluba:te hiya:hiya: kuba dododilinaka, nale ibino komoma: dopamo a:goemo, ba:bene nale eta tabo ba:ma ka:na na:kagoemo, a iya:tawahala Godote ba:bakobako kuba ododilipa:tamo huiya ikalamema: ibino komo tuputupulu kanagilamelelamema:ne.

³Ba:bema: hopodalagi, ama: eta lumagino kuba komokomo ba anagilameleme ama:le atu komokomo da:kododilinaka, ama: daedae ukuilo ba:ma ka:na akemalagidolala;, na modobola, Godokono mauba komote natamo a:kapa:mene. ⁴Numa;, ama: ba:bako daedae ukui demalagidolomena;, diyala, ama:le amia:no tepo ipuwalo ba:ma ka:na da: goeomena;, “Godote ebene malemale ipuwalo tete ga:ga:nomolo kuba ododilipa:tamo huiya hibilo kikalamenaha;, ba:bema: diyala, ebegodolo helo da: kitanaha: natamo kuba huiya kikanamema:.” A:iye! Godokono malemale komote ama: eba ka:na kiya:tuminaha;, huiyatiya ebene malemale komote ama: ba:ma ka:na iya:tuminata, ama: ba:ma tetenomolo kuba ododili ipuwane kohobigama: mabu galane tetelo ebene mauba komote hibinomolo kopuluhukuma:ne!*

⁵Huiyatiya ama:le kuba ododili komoma: amia:no tepo ipuwa na:kodakoduiminakata, ba:bema: Godokono Ko Hegelalo ebene konomo

* 2:1 Ma:t 7:1-2; Yon 8:7 * 2:4 Epe 1:7; 2Pit 3:15

mauba komote ebenu tuputupulu anagiya:mida komago duluhukumini, amia:no kuba huiyate konomoma: keda:ma:ne. ⁶ Ba: hibila, ba:ba tetelo Godote tawakalubi hiliyonomoeno komo ba anagilamelelame iba:tamo modobo huiyanomo ba:bo kikalameholema:ne. ⁷ Iyo, puya:te hopo habalo ba emedena hidohido komo dododilina, iba:te ba:be gabodo ibino hibi kalakala ba:gala wiboha: ka:ka: ba:gala awagaha komo Godogodone uwatema: ubi da:miya:tena, ba:bi tawakaluba:tamo ebete emedena teteno ka:ka: hibinomolo kikalame:ne. ⁸ Huiyatiya hopo habanapi ipuwalo puya:te ibi ha:kiya ibi kapiya ba emalagidolena kuba ododili komo ta:matalelo Godokono hibi gabo ubiha:ma: deda:hana, Godote ba:bi tawakalubino komo anagilamelelamete ebenu mauba komote iba:tamo konomamo kopema:ne. ⁹ Iyo, ba: hibila, puya:te kuba komo dododilina, Godote ibi hiliyonomatamo olalati komokomo ba ikalame, iba:te temeteme ba:bo kiya:tawahama:na:, ba:be huiya komote Yunapa:tamo dopamo uluhukuti ba:bene Yuha:pa:tamo atumu kakuluhukuma:ne. ¹⁰ Huiyatiya puya:te hidohido komo dododilina, Godote ibi hiliyonomatamo kalakala komo ba:gala awagaha komo ba:gala hete komo kikalame:ne, ba:be huiya komote Yunapa:tamo dopamo uluhukuti ba:bene Yuha:pa:tamo atumu galane kakuluhukuma:ne. ¹¹ Ba:bema: ama: nulia:, Godote tawakalubi hiliyonomoeno komokomo kapiya tuputupu gabodo kanagilamelelamema:ne.

Lumagiti Mosesekono Tutumu Tabo Uliho Gabodo

Ka:ka: Mula: Komo A:kalawa:mene

¹² Ba:moe ba: eta komola. Godote ebenu Tutumu Tabo komokomo Yunapa:tamo Moseseko ipuwado ba ikalame ebete Yuha:pa:tamo kikalamiya:ha:, ba:bema: Yunapa:te ba:bi Tutumu ulihote ba iya:tawaha iba:te da:wakalamimina:, Godote ebenu Tutumu Tabo komamo ibino komo ba:bo kanagilamelelamema:ne. Huiyatiya numa:, Yuha:pa:te ba:bi Tutumu Tabo ulihoheno da:wakalamimina:, iba:te atumu kuba huiya ba:bema: kolawema:na:, iyo, iba:te ibino kuba ododili mabuma: dito koha:lahama:na:. ¹³ Ba:bema: hibila, tawakaluba:te Godokono Tutumu Tabo dito dulihome:na:, ba:be komo kapiyado Godote ibi tuputupupima: a:kamidila:mene. Ao, iba:te ebenu Tutumu Tabo hiliyonomamo hibinomolo da:papamila:hamena:, ba:ba tetelo ebete ibi ebenu tuputupupima: koka:lamima:ne.

¹⁴ Ba:bema: wadiyala ama: Yuha:pino komo nemalagidola, iba:te Godokono Tutumu Tabo dopamo kulihuya:ha:, huiyatiya ibino ulihoha: tetelo ibi ipuwalo puya:te tuputupu ubi komodo Godokono Tutumu komamo da:papamila:hanaka, ba:ba:te ba:moe komo behawakalimina,

* 2:6 Ohale 62:12; Mulu Tabo 24:12; Ma:t 16:27; 2Kol 5:10 * 2:8 2Tes 1:8

ibi modobola ibi ha:kiya ibino tepo ipuwoeno iya:tawa komodo hido komo ba:gala kuba komo kanagilamema.* ¹⁵Ba: hibila, Godote ha:kiya Yuha:pi hiliyonomoeno tepo ipuwanomamo ebenu Tutumu Tabo ya:lo a:miya:telamiya:. Iyo, ibino tepo ipuwoeno mulu ukui komate ba:be komo ba:ma ka:na hawakalimina, keba tetelo ibi ipuwalo etate kuba komo dododimini ebenu tepo ipuwoeno ukuiti ebe kubadawama: ba:bo koka:mima:ne, ba:gala keba tetelo ebete tuputupu komo dododimini ebenu tepo ipuwoeno ukuiti ebe tuputupudawama: ba:bo koka:mima:ne. ¹⁶Ba:moe ba:be mabuma: tete hiliyonomolo na Polote Godokono Hido Tabo olamagi ipuwalo ba:moe komo bolamaginakomo, Godokono Ko Hegelalo ebete Ya:su Kelisoko ipuwado tawakalubino ugumuili komo hiliyonomo hawakalilamelelamete, Yunapi ba:gala Yuha:pi ibi hiliyonomoeno komo kapimilo ba:bo kanagilamelelamema:ne.

Yunapa:te Godokono Tutumu Tabamo Hibilo Kapapamila:hanaha:

¹⁷Ba:bema: naeno Yunapi hopodalagi, amia:no komo keba ka:nala:ka?: Ama: ha:kiya ama: awagaha ipuwalo na:goenata, “Na Yu lumagila. Iyo, Godote ebenu Tutumu Tabo naeno iniwala:tamo ya:lo ikalamiya:, ba:bema: na eta komo ododihino na modobola ka:ka: mula: komo kolawema:, mabu Godote a Yunapi ebenoma: keda:hanama: ya:lo uwatiya:.” ¹⁸Hibila, ama: gala na:kagoenata, “Na Godokono ubi komokomo iya:tawanomola, iyo, na ebenu hiya:hiya: Tutumu Tabo ba iya:tawa, na ha:kiya modobola kuba ododi komo ba:gala hido ododi komo hidamo kanagilamema:.” ¹⁹Ba:gala ama: na:kagoenata, “Na modobola baidi tamihopi gabo iya:tulame, iyo, na ba: alola, puya:te du ipuwalo demedehona naeno alote ibi a:la:minalenako. ²⁰Ba:gala na modobola daedaepi tuputupu gabodo magatale, iyo, nale uliuli ape tawakalubi iya:tulamenakomo mabu Mosesekono Tutumu Tabo komate nagodolo ba:pola:na. Ba:moe ba:be mabuma: naeno ukui modobola Godokono iya:tawa komo ba:gala ebenu hibi komo uwatenomo kuwatema:.”*

²¹A:iye! Ama: pote komopi iya:tulamema: dewagelena huiyatiya ama: ha:kiya ama: hidamo kiya:tuminaha:? Iyo, ama: Godokono Tutumu Tabo tawakalubi ba iya:tulame na:goenata, “La: komopino ilina pilolo akuwata:la:,” huiyatiya ama: ba:be atu pilo komo a:kododinakata!” ²²Ba:gala ama: na:kagoenata, “La: eta dubuino kamena pilolo akalawa:la:,” huiyatiya ama: ba:be atu kuba a:kododinakata! Ba:gala ama: ida:da:li adikulame komo konomo kubama: dolamaginaka, huiyatiya ama: ba:be tabo olamagi komone tote komopino ida:da:li adikulameno genamamo diya gabodo na:pa:gate ba:bi ilina pilolo ba:bo nuwatelamenakata! ²³Iyo, Godokono Tutumu Tabo komate

* 2:14 Oel 10:35 * 2:20 2Tim 3:5 * 2:21 Mat 23:3-4

amia:no tawakaluba:godolo da:pola:na, ba:be komoma: ama: pote dawagahana ama: ba: ba:be lumagilata, huiyatiya ama: ebenu Tutumu hibilo emalagidoleheno da:wakalamina ebenu mahilo hopamo ba:bo adipotenakata. ²⁴Ba: hibila, amia:no komo kohawakalimima: Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na goena, “La: Yunapino kuba ododili komone Yuha:pa:te Godokono komoma: kubakuba tabo bega:lana!”*

²⁵Ba:bema: Yu dawa, keba tetelo ama: Godokono Tutumu Tabo hiliyonomamo hibilo da:papamiwatanamena:, ba:be komodo ama:le gudu deha:poto tetelo da:lawiya:la, Godote ba:be tama itamida kukaloeno komo hidoma: kogoema:ne. Huiyatiya ama: nulia:, ama:le ebenu komo Tutumu Tabo komamo papamiwataha:ma: deda:mena:, amia:no tama itamida komoeno hido komote a:kitanamene. ²⁶Ba:gala wadiyala ama: Yuha:pino komo nemalagidola. Ibi ipuwalo etate tama itamida kukala laweha: tetelo huiyatiya Godokono komo Tutumu Tabo komamo da:papamiwatanamene, aba: hibila:ka:, Godote ebenu tama itamida laweha: komo emalagidoloheno ebe tuputupudawama: kogoema:ne! * ²⁷A:iye! Galane Godokono holoholo hapulu ba:bako tama itamida kukala laweha: lumagiti la: Yunapi kubapima: kogoema:ne, mabu Tutumu Tabo komate la:godolo ba pola:na, la:le tama itamida kukala apa:mo uwatelo huiyatiya Godokono komo hiliyonomo kukala dito wakalaminakomata!

²⁸Ba: hibila, Godokono umi ipuwalo pote hibi Yu lumagima: deda:mene, ebete ebenu hunu tama kapiya hiya:ma: a:kamida:-mene, ao, ebenu tepo ipuwate atumu hiya:ma: na:keda:mene. ²⁹Ba:bema: puya:te kuba ododili ipuwane ikuliti ibino tepo ipuwalo hiya: tawakalubima: deda:hana, ba:moi tawakalubi kapiya ba: hibi Yunapila, iyo, ba:moe hopolo Godokono komo tawakaluba:te hibilo kapola:naha:. Ba:moe ba:be mabuma: ebete kebe tutumu tabo dopamo dihatiya: Yu dubate ibino apa:mo ebenu kukala kuwatema:, ba:ma tetelo ebete ba:be tutumu tama:mo ihatete eta ubi komo ba:ma ka:na hawakalimina, ebenu Gobogoboeno heloamo tawakalubino tepo ipuwamo eta kukala kihatelamema:. Ba:bema: hibila, puya:te ibino tepo ipuwalo hiya:ma: ba:ba ka:na deda:hana, Godote ibi kapiya mililamehole tabamo bawagaminalenakomene, huiyatiya diyala, hopo habanapa:te iba:tamo da: a:kakalakahamena:.*

Yunapa:te Godotamo Hibi Komo Ododihino Huiyatiya Ebete Ibino Hibidawama: Beda:namene

3 ¹Ba:bema: naeno tabo ulidawa, diyala, ama:le na ba:ma ka:na da: kiyanameomena:, “Kebe lumagiti a Yunapa:godolo hawakalate ba:bene bahibahi guduino tama itamida kukala da:lawiya:, ebete ba:be

* 2:24 Ais 52:5 * 2:26 Gal 5:6 * 2:29 Tutumu 30:6; Kol 2:11

komodo bada hido komo ka:lawiya? Da: puliyala, iyo, Godokono umi ipuwalo Yunapa:godolo eta hido komote da: kitanaha:”

²Nale huiyatiya na:goemo, “Ao, eba ka:naha! Godote a Yunapi kowalubinama: komo hiliyonomo hidohido komo atamo ikaa:miya, ba:bi komo ipuwalo dopo komo ba: ebena Bukoeno tabo komokomo ikaa:me komola.”

³Ba:bene ama:le na ba:ma ka:na gala da:kakiyanamemena, “Numa, a Yunapa:te Godotamo papamila:haheno hibi komo kododilinakuiha, ba:bema: ebete dopamo a emedena tetelo kowalubinama: hibilo da:goiya, ebete ba:be tabo gala a:kemalagidolamene, aba: hibila:ka?”

⁴Nale huiyatiya na:kagoemo, “Ao, Godokono komo eba ka:naha. Hopo habanapi hiliyonomate ha:da amihopima: ba eda:hana, ebe kapiyate hibidawanomoma: beda:namene, ba:bema: ebete kebe tabo dopamo hibilo da:goiya: galane ba:be tabo a:kadikamidala:mene. Iyo, Godokono hibi komo hawakalimima: ebena Bukalo tabote ba:ma ka:na itana,

‘Godo, ama: kebe tabo komokomo dolamaginata,
galane tetelo tawakaluba:te ba:bi taboeno hibi komo kumima:na,
ba:bema: puya:te ama: ha:dadawama: da:ga:lana,
amia:no hidohido ododili komate
ibino daedae ukui komo ba:bo kohawakalilamema:ne.”*

⁵Ba:bema: diyala, eta lumagiti hopo habanapino daedae ukuia:mo natamo ba:ma ka:na da: huiyamene, “Godote aeno kuba ododili mabuma: huiya ikaa:mema: modoboha, iyo, ebete ba:ba ka:na dewagelemene tuputupu komo a:kahawakalima:mene. Numa, ebete aeno kuba ododili komodo hido tete belawenako ebena malemale komo hawakaliminomo kohawakalimima:. Ba:bema: mabu keka: ebete kuba huiya atamo galane ikaa:mema: da:goena? Ebete ba:ba ka:na dododimini, ba:be komo ba: tuputupu komoha, ebena kuba ododi komola.”

⁶Na huiyatiya ba:ma ka:na goemo, “A:iye! Ama:le da:gaa, ba:be tabo hibi taboha! Godoko ba: tuputupu ododilidawala, ebegodolo eta kuba ododi komo puliyanomola. Ba:bema: ebe kapiya modobonomola hopo habanapi hiliyonomoeno komo anagilamelelamete huiya iba:tamo ikalame.”

⁷Ba:bema: diyala, eta daedae lumagiti ba:ma ka:na da: kagoemene, “Godote naeno ha:da amiho komodo hido tete belawenako ebena hido ododi komo hawakaliminomo kohawakalimima:. Iyo, ba: ba:ba ka:na ebe ha:kiya ebe bawagaminanako, ba:bema: ebete tawakalubino komo danagilamelelamemene, ba:ba tetelo modoboha: ebete na kuba ododidawama: goe! ⁸Ba:be mabuma: kubaha: a hopo habanapa:te aeno ubilo hiya:hiya: kuba komokomo bododilinama, mabu Godote aeno kuba

* 3:4 Ohale 51:4

ododili ipuwane ebena hido malemale komo ba uluhukuti atamo kuba huiya a:kikaa:ma:mene.”

Ba:bema: na Polote na:kagoemo, “Ama:le kebako kubanomo daedae tabo da:gaa:, komo ha:da amiho tawakaluba:te ba:bako tabo ba ga:la eta kuba tabo ba:ma ka:na kaga:lanaka, nale naeno iya:tulame komago iba:go kapiyama: eda:te atu tabo bekagoenamo. A:iye! Ba:bi ha:da amihopa:te ibino kuba tabo mabuma: Godogodone huiya modobolo kuwatema:na!”

Hopo Habanapi Hiliyonomate Kuba Ododilipima: Deda:hana

⁹Ba:bema: la: Yuha:pa:te naeno Yunapino komoma: bada ukui na:kihateoma? Godokono umi ipuwalo Yunapino ododili komo hidohidodopola:ka:, ba:gala Yuha:pino ododili komo kubadopola:ka? Ao, eba ka:naha! Na ba:moe leta dopo hapulu hibi komo ba:ma ka:na hawakalimimo, Yunapi ba:gala Yuha:pi, ibi hiliyonomoeno namutudawa ba: kapiyala, ebe ba: ibi ipuwalo ditana ba:be kuba ododili komoeno helo komola. * ¹⁰Ba:be komo hawakalimima: Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na itana,

“Hopu haba konomolo kuba ododiha:dawa puliyanomola, iyo, eta tuputupudawa kapiyate kalutaha.*

¹¹ Ba:gala eta hido emalagidolodawa puliyala, iyo, Godokono hibi gabo ohowadidawa kemedena:.

¹² Ba: hibila, hopu habanapi hiliyonomate Godogodone ohobila:hate, ba: kubanomoma: eda:huya:, ba:bema: hidohido ododilidawa kalutaha:, iyo, eta kapiya puliyanomola.

¹³ Ba:bema: tawakalubino tabo ga:la komo ba: ha:lahapino bobo huiyala, pote ba:be bobo ipuwa da:hiya:midamene abale kapiya ba:bo kumima:ne.

Iyo, ibino ma:lapilate ha:da tabo bega:lanaka, ba:bema: helo kaluino pagu keba ka:nala:ka:, ibino tabo komokomo ba: ba:ba ka:nala.*

¹⁴ Ba: hibila, iba:te maubahate ibino tabo ipuwane mela tabo kokonomate pikulinaka,*

¹⁵ ba:gala iba:te ibino ubi komo konomamo miya:tenaka, gahugahulu tolamelo komopa:tamo temeteme ba nikalame komopi dito konanakapulamema.*

¹⁶ Iyo, iba:te kebe hiya:hiya: hopamo da:tolamenaka, ba:bolo tawakalubi ba nekubahilame

* 3:9 Lom 1:18–2:24; 3:23 * 3:10 Ohale 14:1-3; 53:1-3 * 3:13 Ohale 5:9; 140:3

* 3:14 Ohale 10:7 * 3:15 Ais 59:7-8

iba:tamo hiya:hiya: menemene komo ba:bo nikalamenaka.

17 Ba:moe komo ba: hibila,

ibi hibi tataba emede komo iya:tawahaha;

18 ba:gala iba:te ibino kuba ododili mabuma:

Godokono helo komoma: katoletolehonaha.”*

19 Ba:bema: a ba:moe ko komo iya:tawahala, kebe tawakaluba:te Godokono Tutumu Tabo dopamo dulihiya:, ba:ba tetene tupuimiti ba:bi Tutumu Tabo komate ibino namutudawama: ba: dito ediya:. Ba:moe ba:be mabuma: Godote ibino komo danagilamelelamemene, ba:ba tetelo iba:te kuba huiya uwatelo ebe duhimima: eta tabo ga:lama: a:kamodobamena:. Iyo, Godote ba: ba:ba ka:na ba:moe hopo konomolo demedehona ba:bi Yunapi ba:gala Yuha:pi ibi hiliyonomatamo ibino kuba huiya modobolo kikalamema:ne. 20 Ba:bema: hibila, Godote ebene Tutumu Tabo tawakaluba:tamo dikalamiya:, ba:ba tetelo ebete ukui kihatiya:ha: ebete Tutumu ikalame gabodo eta lumagi tuputupudawama: komidima:. Ao, ebete ebene Tutumu Tabo tawakaluba:tamo ikalamiya:, ibi hiliyonomate ibino kuba ododili komo hidonomamo kiya:tawahama:.*

Godote Tawakalubino Hibima: Midi Komodo Ibi Ebene Tuputupupima: Da:midilina

21 Ba:bema: Godote ebene Tutumu Tabo komamo eta lumagi tuputupudawama: a:kamida:mene, huiyatiya ebete tawakalubi ebene tuputupupima: kebe komodo ka:midilina, ba:ma tetelo ebete ba:be komo atamo a:hawakalimiya:. Numa:la:, dopamo Mosesete ba:be komoma: hibinomolo da:goiya: Godokono Tutumu Tabo bukamo ba:bo miya:tiya:, iyo, komo Godokono ukui hawakalimipa:te atu komonomoma: kaga:lanakuya:. 22 Ba:be komo ba: ba:ma ka:nala, puya:te Ya:su Kelisoko hibima: da:midimina:, Godote ba:be komodo ibi ebene tuputupupima: komidilina:ne. Iyo, ba:ma tetelo Godote Yunapi ba:gala Yuha:pi ibi hiliyonomo kapimilo ba:ba ka:na ibino hibima: midi komodo owalubilinako,* 23 mabu hopo habanapi hiliyonomate kuba komokomo ododiliti ibino hibo gabo ududi komodo Godokono holoholo hapuni muhulunomamo a:tolamiya:. 24 Huiyatiya iba:te Godotamo eta hido komo ododiha: tetelo ebete ebene malemale ipuwalo Ya:su Kelisokono oko komodo ibi tuputupupima: ba:bo ka:lamiya:. Iyo, Godote tawakalubino kuba ododili komoeno helo ipuwane ibi ba:ma ka:na uluhukulateliya:,* 25 ibino kuba ododili mabuma: ebete Ya:suku hawa:goeno malemale ilinama: miditi keha pihigalo ba: dito hoiya:. Ba:bema: puya:te Ya:sukunu hoe komo hibima: da:midimina:, Godote ba:be gabodo ibino kuba

* 3:18 Ohale 36:1 * 3:20 Ohale 143:2; Lom 7:7; Gal 2:16 * 3:22 Gal 2:16

* 3:24 Lom 5:1

ododili komo hiliyonomo egebolelamete ba:bo kadodoholelamema:ne, hibila, ebete ba:be gabo bihiduimiya: ebenu tuputupu ododi komo kohawakalimima:. Iyo, numa:la:, Ya:suti hopo habamo peheno dopamo puya:te demedehonama:, Godote ebenu malemale ipuwalo ibino kuba ododili mabuma: huiya iba:tamo hibilo kikalamenakuiha:, ²⁶ mabu ebe ubila ebenu tuputupu ododi komo a tetelo hibilo hawakaliminomo ba:ma ka:na kohawakalimima:, ebe kapiya tuputupudawama: ba eda:na ebete tawakalubi hiliyonomo ipuwalo puya:te Ya:suku hibima: da:midimina: ibi atumu tuputupupima: komidilima:ne.

²⁷ Ba:bema: ale tuputupupima: eda:ha komo ba emalagidolo awagaha komote agodolo akitanala:, mabu ale aeno heloamo Godokono Tutumu Tabamo papamila:ha gabodo o eta hido ododi komodo owalubi komo kalawiya:ha:. Ba: hibila, ale aeno hido komo ododiha: tetelo Ya:sukunu ododi komo kapiya hibima: da:midiya:ma:, ba:be gabodo ale Godokono tuputupupima: eda:huya:ma:, ²⁸ iyo, a ba:moe konomo komo iya:tawahala, lumagiti hibima: midi komodo tuputupudawama: keda:ma:ne huiyatiya Godokono Tutumu Tabamo papamiwata komodoha:. ²⁹⁻³⁰ Ba:bema: la:eno ukui ba:ma ka:na kitana, Godoko ba: Yunapi kapiyoeno Godola? Ao, Yuha:pi ba:gala Yunapi, Godoko ba: ibi hiliyonomoeno kapiya Godola, ba:bema: ebete ibi hiliyonomo kapiya gabonomodo tuputupupima: midililako, ba:be gabo ba: Ya:suku hibima: midi komola. * ³¹ Ba:bema: la: ba:ma ka:na kemalagidolutama, ale Godokono Tutumu Tabamo papamila:ha komo tama:mo dito kihatema:nema? Ao, eba ka:naha:. Ale Tutumu Tabamo papamila:ha komo ko komonomoma: ga:lanama:, huiyatiya ale hibima: midi komo kapiyado helo kolawema:nema:.*

**Godote Yunapino Iniwa A:ibalahamakono Hibima: Midi
Komodo Ebe Tuputupudawama: Da:midiya:**

4 ¹ Ba:bema: wadiyala la: Yuha:pa:te a Yunapino iniwa A:ibalahamakono komo nemalagidolala:. Ebenu hibima: midi komoma: Godote bada ko komonomo kiya:tumiya:? ² Numa:la:, A:ibalahamate kebe hidohido komo kododilinakui, Godote ba:bi ododili komodo ebe tuputupudawama: na:midiya:tale, ebe ha:kiya ebe bawagaminuya:na:. Huiyatiya Godokono umi ipuwalo A:ibalahamate ebenu hidohido ododili mabuma: ebe ha:kiya ebe awagaminama: modoboha:, ³ ba:bema: ebenu Bukalo tabote ba:ma ka:na itana, “Godote A:ibalahamakono hibima: midi komo umiti ebe tuputupudawama: ba:bo ka:miya:.”*

⁴ Numa:la:, kebe dubuti mani oko dawatina, ebete oko namutudawagodone huiya da:lawemene, ba:be huiya lawe komo ba:

* **3:29-30** Tutumu 6:4; Lom 10:12; Gal 3:20 * **3:31** Ma:t 5:17

* **4:3** Tup Mabu 15:6; Gal 3:6

namutudawoeno dito ikame komoha: Ao, ba:be dubuti oko owati ipuwalo ebena heloamo modobo huiya ba: a:lawe, eta lumagino malemale komodoha: ⁵Huiyatiya kebe dubuti Godoko hibima: da:midina, ebena komo hiya:la mabu ebete ebena oko owati heloamo hido huiya lawema: kagoenaha: Ao, ebete Godokono oko owati helo kapiya hibima: ba midina, Godote ebe tuputupudawama: ka:milo hido huiya ba:bo kikamema:ne, mabu hibila, ba:be Kodawa iya:tawanomola puya:te ebetamo papami-la:haha:pima: deda:hana, ebete ba:bi tawakalubi ibino papamila:haha: komo ipuwane uluhukulatelete ibi tuputupupima: komidilima: ⁶Ba:bema: kebe lumagiti hidohido komo ododiliha: tetelo Godote ebe lawete tuputupudawama: dito da:ka:mimini, ebete Godokono owalubi mabuma: ko kalakalanomo kolawema:ne. Da:ibiditi ba:be komo ba emalagidolo Godokono Bukamo tabo ba:ma ka:na miya:tiya:

⁷“Godote puino kuba ododili komo malemalelo dadodoholelamemene, ibino kalakala bada konomola:ka, mabu Godote ibino kuba dito egebolelame!”

⁸Iyo, Kodawate pokono kuba ododili komo gala emalagidolemeha:ma: da:goemene, ebena kalakalate konomoma: keda:ma:ne.”

**A:ibalahamate Tama Itamida Kukala Laweheno Dopamo
Godote Ebe Tuputupudawama: Da:ka:miya:**

⁹La:eno ukui keba ka:nala:ka? Godokono ododi ipuwalo duluhukuna, ba:be kalakala komo ba: puya:te bahibahi gugudino tama itamida kukala da:lawiya: ibi kapiyatamo kitana? O ba:be kalakalate tama itamida kukala laweha:pa:tamo atumu ba:ka:itana? Numa:la:, a ya:lo a:ga:lama: ba:ma ka:na, Godote A:ibalahamakono hibima: midi komo umiti ebe tuputupudawama: ba:bo ka:miya:. ¹⁰⁻¹¹Ba:bema: ba:moe tuputupudawama: ka:mi komote A:ibalahamatamo kebako tetelo kuluhukuya:, ebe tama itamida kukala laweha: tetelola:ka:, o ebete kukala da:lawiya: gala hapunila:ka? Iyo, ebete kukala laweha: tetelo Godote ebena hibima: midi komodo ebe tuputupudawama: ka:miti, gala hapuni ebena tuputupudawama: eda: komo hawakalimima:, ebete Godokono tabamo papamiwatate tama itamida kukala ba:bo lawiya:. Ba:bema: puya:te tama itamida kukala laweha: tetelo Godote ibino hibima: midi komodo ibi tuputupupima: da:ka:lamina, A:ibalahamako ba: ba:bi Yuha:pi hiliyonomoeno iniwa nabiwila. ^{*} ¹²Ba:gala ba:moe hopo habalo a puya:te tama itamida kukala ya:lo da:lawiya:ma:, a Yunapi ipuwalo puya:te hibima: midi gabodo da:wapata:lamena, ibi atumu ba: A:ibalahamakono

* 4:7-8 Ohale 32:1-2 * 4:10-11 Tup Mabu 17:10-11

hibi eyoni gugudila. Ba:bema: naeno Yunapi mabuluba:la;, aeno iniwa nabiwi A:ibalahamate tama itamida kukala laweha: tetelo hibima: midi ipuwalo keba ka:na ka:pata:nami, wadiyala ale emedena tetelo ba: ba:ba ka:na atumu ba:kawapata:lamenama:.

**Godote Tawakaluba:tamo Hidohido Komo Ikalamema: Hibilo
Da:goiya;, Iba:te Hibima: Midi Komodo Kuwatema:na:**

¹³Ba:bene ya:lo tetenomolo Godote A:ibalahamako ba:gala ebene eyoni gugudi hibilo ba:ma ka:na goelamiya;, ba:moe hopo konomo ibinoma: beda:namene. Mabu keka: ebete ba:ma ka:na da:goiya: A:ibalahamate ebene Tutumu Tabamo da:papamiwatanami ba:be mabuma:la:ka:? Ao, ebete A:ibalahamakono hibima: midi komodo ebe tuputupudawama: da:ka:miya;, ba:be mabuma: ebe ba:gala ebene eyoni gugudi kowalubulinama: ba:be tabo bihatiya:.* ¹⁴Numa:la;, Godote tawakaluba:tamo ikalamema: hibilo da:goiya;, iba:te ebene Tutumu Tabamo ba papamila:hana ba:bi hidohido komo ibi ha:kiya ibino heloamo duwatemena;, ba:ba tetelo iba:te hibima: midi komo ko komoha:ma: koga:lama:na;, iyo, iba:te daedae ukui lawete ba:ma ka:na kemalagidoloma:na;, aeno helo modobola huiyatiya Godote a owalubima: dopamo da:goiya: ba:be taboeno helote hibilo kitanaha:.* ¹⁵⁻¹⁶Huiyatiya hibila, Godokono Tutumu Tabo komodo iba:te ebegodone hidohido komo a:kuwata:mena;, kapiya komonomo kolawema:na;, ba:be komo ba: ibino kuba ododili huiya lawe komola.

Ba:be mabuma: Godote ebene Tutumu Tabo tama:mo ba miya:te eta gabo a:hiduimiya: tawakaluba:te ebene hidohido komo kuwatema;, mabu Tutumu Tabo pola:naha: tetelo tawakalubino papamila:haha: mabuma: kuba huiya lawe komote a:kitanamene. Numa:la;, Godote atamo da:hiduimiya;, ba:be gabo ba: hibima: midi gabola, iyo, ba:be malemale gabodo a A:ibalahamakono eyoni gugudi hiliyonomate Godogodone hidohido komo buwatanakoma:. Ba:bema: hibila, puya:te A:ibalahamako ba ta:matana hibima: midi komodo Godokono Tutumu Tabamo da:papamila:hana, A:ibalahamako ba: ba:bi tawakalubi hiliyonomoeno iniwa nabiwila.* ¹⁷Iyo, Godote ebene Bukalo A:ibalahamatamo ba:ma ka:na goiya;, “Nale ama: tawakalubino kapiyuimi hiliyonomoeno iniwama: a:midimata,” ba:bema: A:ibalahamate poko hibima: da:midinami, ba:be Kodawoeno umi ipuwalo ebe ba: a hibima: midipino iniwa nabiwima: eda:na.

Numa:la;, ba:be Kodawa Godoko kapiyagodolo helo bitana ha:laha tawakalubi ka:ka:mo kowadiya:paa:latelema;, iyo, ebe kapiya modobola

* 4:13 Tup Mabu 17:4-6; 22:17-18; Gal 3:29 * 4:14 Gal 3:18

* 4:15-16 Lom 3:20; 5:13; Gal 3:7

ebeno ubilo hiliyonomo komokomo ebena tabo kapiyanomamo ododilima; eta lepalamoha.* ¹⁸ Ba:bema: Godote A:ibalahamatamo ikamema: da:goiya; ebete ba:be gudu lawema: gabo umihino huiyatiya Godoko hibima: ba:bo midiya. Iyo, ebete hibi komo lawema: tete ga:ga:lo uliholo demedenami, ba:be gabodo ebe tawakalubi kapiyuimi hiliyonomoeno iniwama: ediya; mabu Godote ebetamo dopamo hibilo a:goiya; “Amia:no galanepa:te hiliyonomoma: keda:hama:na:.”* ¹⁹ Ba:bene A:ibalahamate 100 gogo tetema: ba eda:na, ebena ape dumiya: ebe tatalila hoe, huiyatiya ebete ba:be komo ba:gala Selakono hogoha:ma: eda: komoma: ukui bilibilima: eda:heno hibima: midi ipuwalo kodakodalo la:nami.* ²⁰ Iyo, Godote ebetamo ikamema: hibilo da:goiya; ebete ba:be komo hibima: midi gabone kelehegatepanakuiha; ba:bema: ebete hibi komo laweheno ebena tepo ipuwoeno ukui ba kodakoduimi Godoko ba:bo milimihonakui. ²¹ Ebete ebena tepo ipuwalo iya:tawanomo niya:tawanami, Godote kebe komo ododima: hibilo da:goiya: ebegodolo helo bitana ba:be komo kododima: ²² Iyo, ba:moe ba:be mabuma: Godote A:ibalahamakono hibima: midi komodo ebe tuputupudawama: ba:bema: ka:miya:.*

²³ Huiyatiya eta ko komo ba: ba:ma ka:nala. A:ibalahamakono tuputupudawama: eda: komo Godokono Bukalo ditana, ba:be tabote ebe kapiya mabuma: kagoenaha; ²⁴ ao, ba:be tabote a mabuma: atumu na:kagoena, mabu kebe dawate aeno Kodawa Ya:suku hoe ipuwane dadipatiya; a puya:te ebe hibima: da:midinama: ebete ba:be komodo a atumu ebena tuputupupima: kaka:mina. ²⁵ Ba:bema: kalakala konomola, mabu Godote aeno kuba ododili komoma: Ya:suku ebe anakapumipa:tamo ikalamiya; huiyatiya ebete da:hoyia: Godote ebe hoe ipuwane gala a:kadipatiya; ebete ba:be gabodo a ebena tuputupupima: koka:minama:.*

**Aeno Kuba Ododili Mabuma: Godogodolo Dopamo Ditanami, Ebete
Ba:be Mauba Komo Kelisokono Hawi Ka:ka:la: Komodo Da:dodomatiya:**

5 ¹ Ba: hibila, aeno hibima: midi komodo Godote a ebena tuputupupima: a:midiya; ba:bema: aeno Kodawa Ya:su Kelisote a mabuma: dowatiya; ba:be oko ipuwado ale Godokoba: gelebadi ipuwalo bemedehonama: ² Iyo, Kelisote aeno hibima: midi komodo a Godoko tama:mo a:magahiya: ale ebena malemale ipuwalo kemedena:ma: Ba:bema: kalakala bada konomola:ka; mabu a Godokono hido huiya lawema: uliholo ba latimina, a iya:tawahala galane ale ebena konomo alo ipuwalo hibilo bemedena:ma:

³ Ba:gala ale kebe temeteme ipuwalo kemedena:ma: ba:bi temeteme ipuwalo atumu a na:kakalalalahanama; mabu a iya:tawahala aeno

* 4:17 Tup Mabu 17:5 * 4:18 Tup Mabu 15:5 * 4:19 Tup Mabu 17:17

* 4:22 Tup Mabu 15:6 * 4:25 Ais 53:4-5

temeteme ipuwane aeno hibima: midi komoeno kodakodalo la:mota:hana komote kuluhukuma:ne. * 4Ba:bene aeno kodakodalo la:mota:hana komone aeno tepo ipuwalo hidamo apepeho komote kuluhukuma:ne. Ba:bene aeno tepo ipuwoeno apepeho komone Godokono hido huiya lawema: uliholo latimi komote kuluhukuma:ne. 5Ba: hibila, a ipuwalo kebe lumagiti ba:bako uliholo latimi ipuwalo demedena, ebete galane hidonomo komo Godogodone laweha:ma: a:keda:mene, mabu Godote hido ododi komo ya:lo ba:ma ka:na hawakalimiya, ebete ebene Gobogobo atamo ba: dito ikaa:miya, ba:bene ba:be Gobogobote pete ebene malemale emalagidolo komo aeno tepo ipuwamo konomamo a:pehaminuya.

6Ba:bema: ba:moe eta komo numa:la. A ha:kiya a owalubima: modoboha:ma: ba eda:hana, Godote ba:be komo umia:mete hido tetenomoma: goiya, a puya:te ebene ubi komamo papamila:haha:pima: deda:hanama: Kelisote a mabuma: kohoema. 7Ba: hibila, hopo habanapi ipuwalo eta lumagiti eta lumagino ka:ka: komula:mema: da:hoemene, ba:bako komote kapiyakapiya tetenomolo ikulinaka. Iyo, eta lumagiti ebene tamedawoeno tuputupunomo emede komo ba emalagidolo, diyala, ebete ebene ka:ka: mula:mema: da: hoemene. 8Huiyatiya Godote ebene malemale atamo da:hawakalimiya: bada konomola:ka:, mabu a tuputupuha:pa:te kuba ododili ipuwalo ba emedehona Kelisote a hiliyonomo mabuma: hoiya!*

9Numa:la, Godote Kelisokono hawi ka:ka:la: komodo a ebene tuputupupima: hibilo a:midia:, ba:bema: a iya:tawahanomola ba:moe eta komo atumu hibinomoma: keda:ma:ne, Godote ebene konomo mauba komo kuba ododilipa:tamo da:hawakalimimini, ba:be atu tetelo ale Kelisoko ipuwalo ka:ka: mula: komo kolawema:nema:!* 10Iyo, a iya:tawahala ale dopamo Godokoba: alaholohopima: eda:hanamima:, huiyatiya ebete ebene Guduino hoe komodo gabo da:hiduimia:miya, ba:ba tetelo ale ebene hidohido mabulubima: hibilo ba:bo eda:huya:ma:. Ba:be mabuma: a iya:tawahanomola ba:moe eta hido komote hibinomolo kuluhukuma:ne, ebete ebene Gudu Kelisokono ka:ka: komodo aeno ka:ka: komula:lea:mema:ne! 11Ba:gala eta komo, ale Godoko hibima: midi ipuwalo ba:moi hidohido komo ba iya:tawahana, aeno konomo kalakalate Ya:su Kelisogodolo atumu ba:kaitana, ebe ba: aeno Kodawala, pote ebene oko owati ipuwalo a Godokono mabulubima: da:midia: ba:moe ba:be dawala.

A:da:mekono Kuba Ododi Komo Ba:gala Kelisokono Hido Ododi Komo

12Ba:bema: A:da:mete Godokono kukala dadikamidaliya, wadiyala ale ba:be komo kemalagidoloma:nema:. Ebe kapiya dubula,

* 5:3 Yai 1:2-3; 1Pit 1:5-7 * 5:8 Yon 3:16; 1Yon 4:10 * 5:9 Lom 1:18; 2:5

huiyatiya ebenu kuba ododi gabodo hoe huiyate hopo habanapi hiliyonomatamo dito uluhukuya:, iyo, ba:moe mabuma: tawakalubi hiliyonomate koha:lhamana: mabu iba:te atumu Godokono komo kukala a:kawakalamiya:.* ¹³⁻¹⁴ Ba: hibila, Godote Mosesetamo ebenu Tutumu Tabo dikamehuya:, ba:ba tetene tupuimiti Kelisoko teta:mo puluhuku puya:te ba:bi tabamo papamila:haha:ma: deda:huya:, Godote ibino kuba ododili mabuma: iba:tamo hoe huiya bikalamenakui, ebete A:da:metamo ebenu papamiwataha: mabuma: hoe huiya dopamo keba ka:na kikamiya: ba:ba ka:na. Ba:gala Godote ibino kuba ododili mabuma: eta komo ba:ma ka:na kododinakui, ebete ibino kuba ododili komokomo hiliyonomo ebenu Huiya Ikalame Bukamo a:miya:telamenakui. Huiyatiya numa:la:, A:da:meko tetene tupuimiti Moseseko teta:mo nuluhuku, tawakaluba:godolo Godokono Tutumu Tabo komate kapola:namiha: mabu ba:be tete ga:ga:nomolo ebete iba:tamo kikalamiya:ha:. Ba:be mabuma: ba:ba tetelo demedehonama: ba:bi tawakaluba:te iya:tawaha:ma: ba eda:hana Godokono hiya:hiya: kukala da:wakalaminakui, ebete iba:tamo hoe huiya kapiya bikalamenakui huiyatiya ebenu Huiya Ikalame Bukamo ebete ibino kuba ododili komokomo kamiya:telamenakuiha:.

Ba: hibila, dopo dubu A:da:mekono emede komo atamo ba: goma: eda:na, galane da:pehawakaluya: ba:be Kodawa Kelisokono komo ale kiya:tawahama:.* ¹⁵ Huiyatiya A:da:mete atamo dikaa:miya: ba:gala Godote Kelisoko ipuwado atamo da:kikaa:miya:, ba:bi netewa komokomo hiya:hiya: ba:pola:na. Ba: hibila, kapiya dubuino kuba ododi ipuwado hopo habanapi hiliyonomate hoe huiya belawiya:, huiyatiya ba:moe eta komo atumu hibinomoma: keda:na, hiliyonomo tawakaluba:te eta kapiya dubu Ya:su Kelisokono malemale komodo Godokono ka:ka: belawiya:, iyo, Godote ebenu malemale konomo iba:tamo ba:ma ka:na hawakalimiya:!¹⁶ Numa:la:, dopo dubuti Godokono kukala dadikamidaliya:, Godote ebe kuba ododidawama: ka:miti hoe huiya ba:bo ikamiya:. Huiyatiya ba:ma tetelo hiya: komote uluhukuya:. A A:da:mekono gala hapu tawakaluba:te komo hiliyonomo tetelo Godokono kukala da:wakalaminakuima:, Godote atamo hoe huiya ikaa:mehenu ebenu malemalelo a kuba ododiliha:pima: ka:miti hibi ka:ka: atamo dito ikaa:miya:. ¹⁷ Iyo, ba: hibila, kapiya dubuti kuba dododiya: ba:bema: hoe komote hopo habanapino namutudawama: ediya:, huiyatiya ba:moe eta komo atumu hibinomoma: keda:na, eta kapiya dubu Ya:su Kelisokono hido ododi komodo komo tawakaluba:te hibi ka:ka: ipuwalo bemedehonamena:. Iyo, puya:te Godogodone ebenu konomo malemale ba:moe hopolo da:lawemena:, ba:ba:te ebenu tuputupupima: ba eda:hana kuba ododi komoeno wato kikipo ba:bo kolawema:na:. ¹⁸ Ba:bema: kapiya dubuino kuba ododi komodo hoe

* 5:12 Tup Mabu 3:6; Lom 6:23 * 5:13-14 Lom 4:15

huiyate tawakalubi hiliyonomatamo keba ka:na ka:piya:, ba: ba:ba ka:na eta kapiya dubuino hidonomo ododi komodo hibi ka:ka: komote iba:tamo piya:, iyo, Godote ibi tuputupupima: ba ka:lamina ebenu ka:ka: iba:tamo dito ikalamena.* ¹⁹Ba:bema: numa:la:, kapiya dubuti Godokono tabamo papamiwataha: komodo hiliyonomo tawakaluba:te Godokono komo kukala wakalamipima: atumu a:keda:huya:. Huiyatiya eta kapiya dubuti Godotamo hibinomolo da:papamiwatuya:, ba:be dubuino hido ododi komodo Godote gabo bihiduimiya: komo hiliyonomo tawakalubi uwatete ebenu tuputupupima: komidilima:.*

²⁰Ba:bema: mabu keka: Godote dopamo ebenu Tutumu Tabo tawakaluba:tamo dikalamiya:? Ba: hibila, ebete ba:moe komo ododiya: mabu ebete ubi bihatiya: iba:te ebenu hiya:hiya: kukala ba wakalamina ibino modoboha: komo ba:bo kiya:tawahama:. Huiyatiya kalakala konomola, keba tetelo hopo habanapino kuba ododili komate hiliyonomoma: deda:huya:, ba:be atu tetenomolo Godokono malemale komote konomamo kuluhukuya: ba:bi kuba ododili komo hibinomolo kegebolema:. ²¹Iyo, ebete ebenu ubi ba:ma ka:na ihatiya:, kuba ododili komate dopamo hoe huiya ipuwado aeno namutudawama: keba ka:na kediyaya:, ba: ba:ba ka:na ba:ma tetelo Godokono malemale komote a tuputupupima: midi komodo aeno namutudawama: ba eda:na, ale aeno Kodawa Ya:su Kelisoko ipuwado wiboha: ka:ka: hibinomolo kolawema:.*

**Lumagiti Kelisoko Ipuwalo Kemedinama: Ebete
Kuba Ododili Komoma: Na:haa:mene**

6 ¹Ba:bema: diyala, la: ipuwalo etate tabo ba:ma ka:na da: goemene, “Godote aeno kuba ododili komokomo ebenu malemale degebolema:mena, ba:bema: ale hiya:hiya: kuba dododilinakoma:, kubaha:, mabu ba:be gabodo ebete ebenu konomo malemale atamo kohawakalimima:ne.”

²A:iye! Ba:mako ukui ba: daedaenomo ukui komola! A hibima: midipima: neda:huya:tale kuba ododili komate agodolo ba:ha:lahuya:na:, ba:bema: ale kuba ododili ipuwalo gala badama: na:kemedinama:? ³La: ba:moe komo iya:tawahanomola, komopa:te a beyamo da:wadua:tiya:, iba:te ba:be komo Ya:su Kelisoko ipuwalo ododiya:, ale ebenu hoe komo ipuwamo eba:go kapimilo konogomoma:.* ⁴Iyo, aeno beyamo wadua:te komodo ale eba:go kapimilo ha:lahate, ba:bene aeno ha:laha apa:te bobo ipuwamo atumu eba:go kapimilo ba: dito nogomuya:. Ba:be mabuma: Nabiwi Godote ebenu konomo aloeno heloamo Kelisoko hoe ipuwane keba ka:na kadipatiya:, ebete ba: ba:ba ka:na a atumu a:wadiya:paa:tiya: ale ebenu uli ka:ka:go kemedinama:.*

* 5:18 1Kol 15:22 * 5:19 Ais 53:11 * 5:21 Lom 6:23 * 6:3 Gal 3:27 * 6:4 Kol 2:12

⁵Ba:bema: hibila, ale Kelisokono hoe komo ipuwamo eba:go kapimilo da:nogomuya:ma:, ba:be mabuma: ale atumu ebenu uli ka:ka: komamo eba:go kapimilo kakamahila:halema:nema:. ⁶Iyo, a ba: iya:tawahala Kelisote keha pihigalo da:hoiya:, ba:ba tetelo Godote aeno pakala emede komo eba:go kapimilo keha pihigamo a:pihomolatelea:miya:, ebete ba:be gabodo pakala emede komoeno helo ba anakapumi ale kuba ododili komoeno huiyaha: okopima: gala a:keda:hanama:. * ⁷Ba: hibila, keba tetelo lumagiti ebenu pakala emede komoma: da:hoemene, ba:ba tetelo ebete kuba ododili komoeno helo ipuwane hibilo kuluhukuma:ne.

⁸Ba:bema: ale ba:moe komo hibima: na:midinama:, ale Kelisokoba: hibilo da:ha:lahuya:ma:, ba:be mabuma: ale eba:go ebenu ka:ka:go atumu bemedena:ma:. ⁹Iyo, a ba: iya:tawahala, Godote Kelisoko hoe ipuwane dadipatiya:, ba:bema: hoe komoeno helote ebetamo gala kitanaha:, ebete emedena tetelo gala a:kahoenamene. ¹⁰Ba: hibila, ebete kuba ododili komoeno wato kikipo lawema: kapiya tetenomolo a:hoiya:, iyo, hoe komoeno helote ebetamo gala a:kuluhukunamene, mabu ba:ma tetelo ebete Godoko mabuma: uli ka:ka:go bemedenamene.

¹¹Ba:bema: wadiyala la: ba: atumu la:eno kateneno ubi komo kododilinama: ha:laha tawakalubima: ba eda:hana, la:le huiyatiya ba:be komo emalagidololo Kelisoko ipuwalo Godoko mabuma: nemedeniya:la:. * ¹²Ba: hibila, la:eno ha:laha apene kateneno hiya:hiya: ubi komate a:mahila:halenaka, huiyatiya ba:bi kuba ubi komate la:eno namutudawama: akeda:la:, la:le ba:bi kuba ododili komamo papamila:hakapoma:. * ¹³Iyo, la:eno apeno hiliyonomo komokomo ipuwalo eta deha:potonomo komamo kateneno eta kuba ubi komamo akapapamila:hala:. La: huiyatiya la:eno ape konomo Godotamo ikamehonomo nikamehonala: ebenu tuputupu komokomo kapiya kododilinama:, mabu numa:la:, la:le eta hido komo kapiya kododima: la: dopamo ha:lahapimo ba emedena, Godote la: ebenu ka:ka:mo ba:bo wadiya:paa:lateliya:ta. * ¹⁴Ba:bema: kuba ododi komote la:eno namutudawama: gala a:keda:mene, mabu ba:ma tetelo la:le Godokono malemale ipuwado ebenu heloamo emedenamata, iyo, kalakala konomola, la: ha:kiya la:eno heloamo ebenu Tutumu Tabamo papamila:hama: dewagelenamima, ba:be komote la: ipuwalo ya:lo a:wibuya:.*

**Hibima: Midipa:te Godokono Tuputupu Emede
Komoeno Huiyaha: Okopima: Neda:hamena:**

¹⁵Ba:bema: diyala, la: ipuwalo etate tabo ba:ma ka:na da: goemene, “Wadiyala ale aeno ubilo hiya:hiya: kuba komokomo dito

* 6:6 Gal 5:24 * 6:11 2Kol 5:15; Gal 2:19 * 6:12 Tup Mabu 4:7 * 6:13 Lom 12:1
* 6:14 1Yon 3:6

bododilinakoma:, mabu ale Godokono malemale ipuwalo bemedenama:, ebenu Tutumu Tabamo papamila:ha komodoha:. Ba:be mabuma: ale ebenu kukala da:wakalamima:, kuba huiya komote ebegodone atamo a:kapa:mene.”

A:iye! Ba:mako ukui ba: daedaenomo ukuila! ¹⁶La: ba: iya:tawahala, keba tetelo eta lumagiti ebenu ape ba:gala ka:ka: konomo eta lumagitamo ikamehonomo dikamehomene, ba:ba tetene tupuimiti ebete ba:be namutudawa kapiyatamo papamiwatalo ebenu huiyaha: oko bowatihonakomene. Ba:bema: la: ba: ba:ba ka:nala. Keba tetelo la:le la:eno ka:ka: konomo kuba ododili komamo dikamehoma, kuba ododili komote la:eno namutudawama: ba eda:na, la:le hoea:mo dito konikulima:nemata. Huiyatiya la:le la:eno ka:ka: konomo Godotamo papamila:ha komamo dikamehoma, ebete la:eno namutudawama: eda:te la: tuputupupima: komidilima:na:ta. * ¹⁷⁻¹⁸Ba:bema: wadiyala ale Godotamo kalakala tabo kadipatiya:! Ba: hibila, dopamo la:le ba: kuba ododili komoeno huiyaha: okopima: eda:hanamimata, huiyatiya la: ba:be menemene emede ipuwane ikuliti Godokono tuputupima: eda:huya:mata. Iyo, keba tetelo komopa:te ebenu uli emede komoma: la: diya:tulamiya:la, la:le la:eno tepo ipuwoeno ukui konomamo ba:bi komamo papamila:halete tuputupu emede komoeno huiyaha: oko ba:bo tupuimiya:mata.

¹⁹Ba:bema: nale ba:moe eta komoma: la: hopo habanapino ukui komamo kiyalamemata, mabu la:le la:eno tepo ipuwalo heloha:dopoma: eda:hanamata. Dopamo tetelo la:eno ape konomo la:le kateneno kuba dalowa: ukui komamo ba:gala koko kuba ododili komamo ikamehonomo ikamehuya:mata, iyo, la: kuba ododili komoeno huiyaha: okopima: eda:hanamimata. Ba:bema: ba:ma tetelo wadiyala la: ba: ba:ba ka:na tuputupu emede komoeno huiyaha: okopima: ba eda:hana, la:eno ape konomo Godokono hido-talona oko owati komamo nikamehonala:.
²⁰Numa:la:, keba tetelo la:le kuba ododili komoeno huiyaha: okopima: deda:hanamima, ba:ba tetelo Godokono tuputupu emede komote la:eno namutudawama: keda:namiha:. ²¹Ba:bema: ba:ma tetelo la:le keba komokomo ba ododili hilopoma: da:ga:lanama, dopamo la:le ba:bi kuba komo ba ododili bada hido komo ka:lawiuiya:ma? A:iye! La:le eta hido komo kalawiya:ha:, mabu kuba ododili komone hoe huiya kapiyate uluhukuna! ²²Huiyatiya kalakala konomola, Godote la: kuba ododili komoeno menemene ipuwane uluhukulatelete, ba:bene ba:ma tetelo la: tutu emede ipuwalo ebenu huiyaha: okopima: eda:hanamata. Ba:be mabuma: la:eno uli emede komone hido noloho gaote ba ikulihona, Godote la: ebenu talona okopima: ba:bo koka:lamima:na:ta, ba:bene la:le ebenu wiboha: ka:ka: hibilo kolawema:nemata. ²³Ba: hibila, kuba ododili

* 6:16 Yon 8:34; 2Pit 2:19

komoeno huiya ba: hoela, huiyatiya kalakala konomola, Godote aeno Kodawa Ya:su Kelisoko ipuwalo wiboha: ka:ka: malemalelo atamo dito ikaa:mena.*

Dubu Ba:gala Kamena Ibino Kapiyama: Eda: Komoeno Tutumu Tabo

7 ¹Naeno hibima: midipi ekaka:la:, la: hopo habanapino hiya:hiya: tutumu tabo diya:tawahanama, ba:be mabuma: la: ba:moe komo iya:tawahanomola, eta dubuti ba:moe hopolo ba emedena ebena hopoeno gabomana:te kebe tutumu tabo da:miya:tena ebete ba:bi taboeno helo ipuwalo bemedenamene. Ebete huiyatiya da:hoemene ba:ba tetelo ba:bi hiya:hiya: tutumu taboeno helote ebegodone kowiboma:ne. ²Ba:bema: wadiyala la: ba:moe go tabo numa:la:. Eta kamentoeno awiti ba emedena, ebete eta dubago toma: ba:moe hopoeno talona konomote bitana. Huiyatiya ebena awiti da:hoemene, ba:ba tetelo ebena kapiyama: eda: komoeno tutumuti wibote, talonate a:kitanamene ebete gala eta dubago kapiyama: kakeda:ma:. ³Iyo, ba:be kamentoeno awiti ba emedena ebete eta dubutamo da:tomene, gabomanino tabo anagiya:midadawate ebe dubu pilolo lawe kamenama: kogoema:ne, huiyatiya keba tetelo ebena awiti da:hoemene, ba:ba tetelo ebete eta dubu da:lawemene ba:be komo pilo komoma: a:keda:mene.

⁴Ba:bema: naeno ekaka:la:, ba:moe go taboeno ipuwate la:tamo ba:ma ka:na itana. Godote Moseseko ipuwado tawakaluba:tamo dikalamiya:, dopamo la:le ba:bi Tutumu Tabago kapiyama: eda:hanamimata. Huiyatiya la:le hibima: midi komodo Tutumu Taboeno helo komoma: ha:lahapima: eda:huya:mata, ba:be mabuma: la: ba:ma tetelo Kelisokoba: kapiyama: ba eda:na la: ebena ape ipuwalo bemedenamata. Iyo, Godote hoe ipuwane poko dadipatiya:, la: ba:be Kodawoeno uli kamenama: eda:hanamata, Godokono hidohido gaote la:godolo konolohonakoma:.* ⁵Ba: hibila, ale dopamo Tutumu Taboeno helo ipuwalo demedenamima:, ba:ba tetelo ale aeno kateneno ubi komamo dito papamila:hanamima:. Iyo, Tutumu Tabo komate aeno kuba ododili komo hibilo kaduhilamiya:ha:, huiyatiya ba:bi Tutumu uliho komodo aeno kateneno ubi komate helo gala a:kalawiya: komo kuba komokomo kododilinama:. Ba:bema: ba: ba:ba ka:na hoe komoeno kuba gaote agodolo ba:bo nolohonakuya:, aeno kuba ubi komate aeno ape ipuwalo oko konomamo kowatinama:. ⁶Iyo, dopamo ale ba: ba:ba ka:na Tutumu Taboeno komodo aeno kuba ododili komoeno huiyaha: okopima: eda:hanamima:. Ale huiyatiya Kelisoko hibima: midi komodo Tutumu Taboeno helo komoma: da:ha:lahuya:ma:, ba:bema: ale ibino helo ipuwane ikuliti ba:be helote atamo gala a:kitanamene, gabomanino tutumuino helote hoe lumagigodone keba ka:na ka:wibonako

* 6:23 Lom 5:12,15 * 7:4 Lom 6:2,11

ba:ba ka:na. Ba:bema: Mosesete Godokono Bukamo da:miya:tiya:, ale pakala emede tetelo ba:bi Tutumu Taboeno helo ipuwalo ba emedena, ale aeno heloamo Godotamo kebe oko kowatihonamima: ba:bi oko ipuwalo a kamodobonamiha:. Huiyatiya kalakala konomola, ba:ma tetelo ale ebena Gobogoboeno uli emede komodo ebena heloamo modobo oko hibilo nowatihonama:.*

Godokono Tutumu Tabo Ba:gala Lumagino Kuba Ododili Komo

⁷Ba:bema: diyala, la: ipuwalo etate tabo ba:ma ka:na da: goemene, “Godokono hidohido Tutumu Tabote tawakalubi kuba ododilipima: midilina!”

A:iye, ba:mako ukui ba: daedae ukui komola! Godokono Tutumu Tabote na kuba ododidawama: kamidiniya:ha:, ao, huiyatiya ebete kebe ododili komo kubama: da:goena, ebena Tutumu Tabote ba:bi komokomo na biya:tunamiya:. Ba:bema: Tutumu Tabote na ba:ma ka:na da:kiyanamiya:, “Ama:le eta lumagino ilina uwatema: ubi akihata:la:,” na ba:bo iya:tawuya:mo Godote ba:be komo ba: kubama: goena.* ⁸Ba:bene ba:be kuba ododi komote hido tete dumiya:, ebete Godokono Tutumu Tabo komodo na ipuwalo oko owati ba:bo tupuimiya: nale hiya:hiya: tawakalubino ilina uwatema: ubi kihatenakoma:. Ba:bema: numa:la:, keba tetelo eta lumagiti hiya:hiya: Tutumu Tabo hibilo iya:tawaheno, ba:ba tetelo kuba ododi komoeno helote ebegodolo hibilo a:kitanamene.

⁹Ba:be mabuma: naeno komo ba: ba:ma ka:nala. Dopamo tetelo nale Tutumu Tabo komokomo iya:tawaha:ma: ba eda:na, na modobolo emedenamimo, huiyatiya ba:bi Tutumu Tabo komate natamo da:pikuliya:, ba:be atu tetenomolo na ipuwalo kuba ododi ukuiti koma: dediya:, ¹⁰na ba:bo iya:tawuya:mo nale Godoko kokalakaluimima: ya:lo a:hoiya:mo, iyo, helo nagodolo kitanaha: ebena ubi komamo kopapamiwatama:. Ba:bema: hibila, Godote ebena Tutumu Tabo natamo ikanamiya: nale hibilo koka:ka:nama:, huiyatiya na niliya mabu ba:be Tutumu Tabo komodo hoe komote natamo dito piya:, ¹¹iyo, kuba ododi komote Tutumu Tabo komodo hido tete dumiya:, na ha:da ba amihoname hibi ka:ka: nagodone pilolo ba:bo lawiya:.*

¹²Ba:bema: Godokono Tutumu Taboeno hiliyonomo hiya:hiya: komate talonanomoma: ba:gala tuputupunomoma: ba:gala hidohidonomoma: deda:hana, nale ba:be komo ba iya:tawana,* ¹³nale gala ba:ma ka:na a:kolamaginakamo, naeno tepo ipuwoeno hoe komote ba:bi Tutumu Tabo komone uluhukuya:. Ao, ba:bako ukui ba: daedae ukui komola! Ba: hibila, kuba ododi komote Godokono hidohido Tutumu Tabo ipuwado hoe huiya

* 7:6 Lom 8:2; 6:4 * 7:7 Ikuli 20:17; Tutumu 5:21 * 7:11 Tup Mabu 3:13

* 7:12 1Tim 1:8

natamo dito ikanamiya; ba:bema: kuba ododi komoeno helote Tutumu Tabo komodo na ipuwalo hunamo odolutalo diya:tawuya:mo, ebena abalenomo nibote da:patiya: nale ba:bo niyobuya:mo.

**Kuba Ododi Komote Hido Ododi Komago
Lumagino Tepo Ipuwalo Dalaholona**

¹⁴A ba:moe komo iya:tawahala, Godokono Tutumu Tabote ebena ubi komokomo atamo na:hawakalilamena, huiyatiya na niliya, na hopo haba lumagima: ba eda:na hoe komote na ipuwalo na:helona, ba:bema: na kuba ododi komoeno huiyaha: okodawama: eda:namo. ¹⁵Mabu keka: nale naeno apa:mo kuba komokomo dododilinamo? A:iye! Naeno ododili komoeno mabu na hibi iya:tawaha; iyo, naeno tepo ipuwalo na ubihinola eta kuba komo ododi, huiyatiya nale kebe komo kuba niboma: da:goenamoa ba:bako komokomo gala dito kaododilinakomo.* ¹⁶Ba:bema: numa:la; keba tetelo nale apa:mo eta kuba komo ba ododita, ba:bene naeno tepo ipuwalo ba:be komo ododi ubiha:ma: deda:mo, ba:be komote na:hawakalimita nale naeno tepo ipuwalo Godokono Tutumu Tabo hidoma: goemo. ¹⁷Ba:be mabuma: kuba ododi komoeno helote naeno tepo ipuwano ukui komone hibilo kuluhukunaha; ao, kuba ododi komote naeno katene ipuwalo ba emedena, ebena helote natamo ba:bana uluhukuna. ¹⁸Iyo, na iya:tawala, eta hido ododi komo kapiyate naeno katene ipuwalo hibilo kitanaha; ba:bema: Godote naeno tepo ipuwamo hido ubi komo dihatiya; ba:be komote ba itana nagodolo helote kitanaha: ba:be komo kododima! ¹⁹A:iye! Naeno tepo ipuwalo kebe hido ododi ubi komote ditana nale a:kododa:lemo, ba:gala nagodolo kebe kuba ododiha: ubi komote ditana, nale ba:be kuba dito ododinakomo. ²⁰Ba:bema: nale naeno tepo ipuwano ubiha: komo naeno kateneno ubilo dito dododinakomo, ba:be komote naeno komo ba:ma ka:na hawakalimina, ba:be ododi komoeno helote naeno tepo ipuwane kuluhukunaha: Ao, eba ka:naha; huiyatiya kuba ododi komote naeno kateneno ubilo ba emedena, ebena helote natamo ba:bana puluhukuna.

²¹Ba:moe ba:be mabuma: na ba:ma ka:na iya:tawanamo, nale naeno tepo ipuwalo eta hido komo ododima: ubi dihatenakomo, huiyatiya kuba ododi komote naeno kateneno ubi komone atumu ba puluhukuna na ebetamo ba: dito papamiwatanakomo. ²²Ba: hibila, naeno tepo ipuwalo nale Godokono Tutumu Tabamo kopapamiwatama: hibilo na:kalakalanamo, ²³huiyatiya naeno katene ipuwalo ditana, ba:be komote naeno tepo ipuwano hido ukui komago nalaholona. Iyo, ba:be helo komote na na:matuhunamena, nale kuba ododili komo ipuwane alahula:kapoma:.*

* 7:15 Gal 5:17 * 7:23 Gal 5:17; 1Pit 2:11

²⁴A:iye, ba:moe naeno menemene komo bada konomola:ka:! Naeno katene ipuwalo ditana ba:be helo komote na hoe komamo hibinomolo magatanena, ba:bema: naeno ka:ka: pote na:ka:mula:namemene?

²⁵Wadiyala a kalakala konomo Godotamo kadipatiya:, mabu ebe kapiya Ka:ka: Mula:dawama: ba eda:na aeno Kodawa Ya:su Kelisoko ipuwado aeno ka:ka: komula:lea:mema:ne!

Ba:bema: ba:moe komo ba: ko iya:tulame komola, nale naeno tepo ipuwoeno heloamo Godokono Tutumu Tabamo ba papamiwatana, huiyatiya nale naeno kateneno ubi komoeno heloamo kuba ododili komoeno tutumamo dito papamiwatanakomo.*

Kelisokono Gobogoboeno Heloamo Emede Komo

8 ¹Ba:be mabuma: puya:te Ya:su Kelisoko ipuwalo tuputupupima: deda:hana, eta dawate ibi kubapima: ka:lami modoboha:. ²Numa:la:, dopamo tetelo Godote Moseseko ipuwado atamo dikaa:mehuiya: ba:bi Tutumu Tabo komate aeno namutudawama: deda:nami, ale ba:bi kukala ba wakalami hoe huiya ba:bema: iya:tawahanakuima:, huiyatiya Ya:su Kelisoko ipuwalo ebenu Gobogobote naeno namutudawama: dediya:, ba:ba tetelo ebete na pakala namutudawoeno helo ipuwane uluhukunatenete ka:ka: natamo ba:bo ikanamiya:. ³Ba: hibila, Mosesekono Tutumu Tabo komate atamo helo kikaa:miya:ha: ale ebenu kukalamo kopapamila:hanama:, mabu aeno kateneno ubi komate hiya:hiya: kuba komo kododilima: a ipuwalo helohelonomoma: eda:hanama:. Huiyatiya kalakala konomola, Godote aeno modoboha: komo umiti a ba:ma ka:na owalubiya:, ebete ebenu Gudu lumagino apa:mo poemiya: ba:moe hopamo, ba:bema: a tawakaluba:te aeno kateneno ubilo kebe kuba komokomo dododilinama:, ebete ba:bi komoeno hoe huiya a mabuma: a:pelawea:miya:. Iyo, ebete ba:moe hopolo atu kateneno ubi komokomo ba piya:tawa, huiyatiya ba:bi komamo papamiwataheno kuba ododili komoeno helo ba: dito panakapumiya:. ⁴Ba:bema: hibila, Godote ba:moe gabodo helo atamo ikaa:miya: ale tuputupulu ba emedena ebenu hiliyonomo Tutumu Tabamo kopapamila:hanama:. Iyo, ba:moe ba:be mabula ale ba:ma tetelo aeno kateneno kuba ubi komamo papamila:haheno ebenu Gobogoboeno heloamo bemedenama:.*

⁵Ba: hibila, puya:te ibino kateneno kuba ubi komamo da:papamila:hana ibino kateneno ubi komate ba: ibino namutudawama: eda:na, huiyatiya puya:te Godokono Gobogoboeno ubi komamo da:papamila:hana, ebete ibino namutudawama: ba eda:na ebenu hido komokomo kododilima: iba:tamo hidohido ukui koamo miya:telamena. ⁶Ba:gala kebe lumagiti

* 7:25 1Kol 15:57 * 8:4 Gal 5:16,25

ebeno kateneno kuba ubi komo ebena namutudawama: da:midina, ebetamo hoe huiyate kopema:ne, huiyatiya kebe lumagiti Godokono Gobogobo ebena namutudawama: da:midina, ebete hibi ka:ka: ba:gala hete kuwatema:ne. ⁷Ba:bema: pote ebena kateneno kuba ubi komamo da:papamiwatanako, ebete Godokoba: alaholodawama: eda:na, mabu ebe ubihinola Godokono Tutumu Tabamo papamiwata ba:gala ebegodolo helo kitanaha: ba:be komo kododima:. ⁸Ba: hibila, kebe lumagiti ebena kateneno ubi komamo da:papamiwatanako, ebete Godoko kalakaluimima: modobo:ha:!

⁹Ba:be mabuma: Godokono Gobogobote la: ipuwalo hibilo demedena, la: la:eno kateneno ubi komamo a:kapapamila:hanamata, huiyatiya ebete la: keba ka:na ka:kialametana la: ba:ba ka:na bemedenamata. Iyo, ba: hibila, Kelisokono Gobogobote kebe lumagigodolo emedenaheno, ba:be lumagi ba: Kelisokonoha:!* ¹⁰Numa:la:, la: niliya mabu la: ba:gala komo hopo habanapi hiliyonomo kuba ododilipima: ba eda:hana la:eno apete ba:bema: hibinomolo koha:lahama:na:. Huiyatiya kalakala konomola, Kelisote la: ipuwalo hibilo demedena, ebena Gobogobote la:tamo hibi ka:ka: kikalamema:na:ta mabu Godote la: ebena tuputupupima: ya:lo a:midiliya:ta.* ¹¹Iyo, kebe dawate Ya:su Kelisoko hoe ipuwane ka:ka:mo dadipatiya:, ebena Gobogobote la: ipuwalo hibilo demedena, ebete atumu la:eno ha:laha ape koka:kilamema:ne mabu ebena Ka:ka: Gobogobote la: ipuwalo hido oko bowatina. ¹²⁻¹³Ba:bema: naeno ekaka:la:, wadiyala ale Godokono Gobogoboeno ubi komamo ba:papamila:hanakoma:, aeno kateneno ubi komamoha:, mabu numa:la:, la:le ba:ma tetelo ebena ubi komamo papamila:hate kateneno kuba ododili komo hibilo danakapulamenakoma la:le wibo:ha: ka:ka: ba:bo kolawema:nemata, huiyatiya la: la:eno kateneno ubi komamo da:papamila:hanakoma hoe huiyate la:tamo kopema:ne.*

¹⁴Ba: hibila, Godokono Gobogobote pui da:magatalena, ibi ba: Godokono gugudila, ¹⁵ba:bema: Godote la:tamo dikalamiya:la ba:be Talona Gobogobo ipuwado la:le tole komo kalawenaha:. Iyo, huiyaha: okopa:te oko ba owatina ibino namutudawoeno mauba komamo keba ka:na ka:toletolehona la: eba ka:na kewagelenaha:, mabu Gobogobote la: hibi gugudima: a:midiliya:ta, huiyaha: okopima:ha:. Ba:be mabuma: ale ebena heloamo aeno Nabiwi Godoko Abama: ka:milo toetoe tabo ebetamo olamagiminakoma:,* ¹⁶iyo, hibila, ale toetoe tabo olamagimi tetelo ebena Gobogobo ba:gala aeno gobogobo, iba:te ukui kapiyama: eda:hate a ebena hibi gugudima: ba:bo ka:minaka.* ¹⁷Ba:bema: la: ba:moe eta komo na:kuma:la:, ale Godokono gugudima: hibilo deda:hanama:, ba:be

* 8:9 1Kol 3:16; 12:3 * 8:10 Gal 2:20 * 8:12-13 Gal 6:8; Kol 3:5

* 8:15 2Tim 1:7; Mak 14:36 * 8:15-17 Gal 4:5-7; Haw 21:7 * 8:16 2Kol 1:22

mabuma: galane aeno Nabiwigodone ebenu hidohido komo konomamo konuwatema:nema:, Kelisote dopamo keba ka:na ka:nuwatiya: ba:ba ka:na. Iyo, ale ba:moe hopolo Kelisoko mabuma: temeteme komokomo eba:go duwatanakoma:, ba:be mabuma: ale galane tetelo eba:go ebenu konomo alo ipuwalo konepola:nama:nema:.

Godokono Guguda:te Ebenu Konomo Alo Ipuwalo Bemedenamena:

¹⁸Huiyatiya ale ba:ma tetelo kebe temeteme ipuwalo demedenama:, ba:be komo nale ko komoha:ma: goemo mabu Godote galane tetelo kebe konomo alamo a da:la:minoemene nale ba:be hido komo konomamo emalagidolonamo. ¹⁹Numa:la:, Godote ba:moe hopo tupuimi mabu tetelo dododiliya:, ba:bi hiya:hiya: ilina hiliyonomate kapimilo ubi konomamo miya:tena Godokono guguda:te ebegodone hido huiya hawakala ba uwate ba:bo kumima:. ²⁰⁻²¹Ba: hibila, ba:bi ilinate ubihinola ba:moe hopolo temetema:go pola:na, huiyatiya ibi mabuma: Godote ebenu ubi ya:lo ba:ma ka:na ihatiya:, iba:te Saitanakono hoe temeteme ipuwalo tete ga:ga:nomolo pola:nate Godokono gugudino hido aloeno a:la:mina teta:mo ibino temeteme ipuwane konikulima:. Iyo, keba tetelo ebenu guguda:te ebegodone hido huiya duwatemena:, ba:moe hopoeni ilina hiliyonomate ba:be atu tetenomolo ibino kokonomo menemene ipuwane ikuliti ibino hibi kalakala atumu iba:go kapimilo kakuwatema:na:.*

²²Ba:bema: a iya:tawahanomola, ba:moe hopo tupuimi mabuni pete ba:ma teta:mo puluhuku, da:ka:ka:halena ba:bi ilina hiliyonomate koko temetema:go ihimina, kamenate gudu ko temetema:go keba ka:na kalahiminako ba:ba ka:na. ²³Huiyatiya ba:moe hopoeni ilina hiliyonomo kapiyate kihiminaha:, ao, a puya:te Godokono Gobogobo da:lawiya:ma: a ba: atumu aeno tepo ipuwalo koko temetema:go ihiminama:, mabu a ubi konomamo nihatenama: ale aeno Nabiwigodone uliuli apeno wiboha: ka:ka: konuwatema:. Ba: hibila, ebete ebenu Gobogobo atamo dopamo da:poemiya:, ba:be ododi komodo ebete galane teteno komo ba:ma ka:na hawakalimiya:, keba tetelo ale hibi gugudima: eda:ha komote da:hawakalamene, ba:be atu tetelo ale wiboha: ka:keno komo hidohido komo hibinomolo kuwatema:nema:.* ²⁴⁻²⁵Numa:la:, lumagiti kebe hido komo lawema: uliholo da:latimina, ba:be komote ebetamo hibilo duluhukumini ebete ba:be komo lawema: uliholo gala a:kemedenamene mabu ebete ebenu ubi komo ba: a:lawi. Huiyatiya a hibima: midipino komo eba ka:naha:. Ba: hibila, ale aeno hido ka:ka: Godogodone lawema: uliholo da:latiminamima:, ebete ba:be komodo aeno ka:ka: a:mula:lea:miya:, huiyatiya aeno uliholo latimi komote kekelaa:menaha:. Iyo, ba:ba tetelo ale aeno hidonomo komo hibilo kalawiya:ha:, galane

* 8:20-21 Tup Mabu 3:17-19 * 8:23 2Kol 5:2-4

tetelo Godogodone konelawema:nema:, ba:bema: ale tete ga:ga:nomolo uliholo ba latimina ubiha:ma: a:keda:hama:.

²⁶Ba:bema: numa:la:, ale ba:be hido ka:keno hiliyonomo komo uwateha:ma: deda:hanama:, Godokono Gobogobote ba:be komoma: atumu kemalagidolona, ba:bema: aeno hiya:hiya: modoboha: komokomo ipuwalo ebena owalubi komo ba: ba:ma ka:nala. A ubila ale aeno komoma: Godotamo toetoe tabo olamagimima:, huiyatiya a ha:kiya gabo hibi iya:tawaha:. Ba:be mabuma: Gobogobote aeno modoboha: komoma: ko tepo temeteme ihi komago ebe betoemehonako, huiyatiya hopo habanapa:te ibino hiya:hiya: tabamo da:ga:lana ebete ba:bako tabamo a:kolamaga:le, ebete ebena tabonomamo olamaginako. ²⁷Ba:bema: kalakala konomola, mabu Godote a tawakalubino tepo ipuwano ukui iya:tawanomola, ba:gala ebete ebena Gobogobono ukui atumu iya:tawala, iyo, keba tetelo Gobogobote a ebena tawakalubi mabuma: da:toetoenako, ba:ba tetelo ebete Godokono ubi komago a hibilo a:wadiya:paa:tenako.*

Godote Hibima: Midipi Ebena Gugudima:

Keda:hanama: Keba Ka:na Ka:ka:lamiya:

²⁸Ba:bema: a ba:moe komo iya:tawahala, puya:te Godoko malemalelo demalagidolona ba:gala ebete pui ka:ka:lamiya: ebena ubi komokomo kododilinama:, ba:bi tawakaluba:tamo keba hiliyonomo temeteme komate dikulihona Godote ba:bi komokomo ipuwalo oko ba owatina, ibi mabuma: ebete ba:bi temeteme ipuwane hidohido komo buluhukulatelenakomene.*

²⁹Ba: hibila, hopo tupuimiha: tetelo Godote pui ebena: keda:hanama: iba:tamo kukala da:miya:telamiya:, ebete ba:be komo ba emalagidolo ba:bi atu tawakalubi a:kuwatiya: iba:te ebena Guduino holoholonomo kohawakaliminama:, iyo, ba:be gabodo ebena badininipala ipuwalo Ya:suti dopodawama: ba eda:na ebena komo hiliyonomo ekaka:te eba:go bemedehonamena:.* ³⁰Ba:bema: Godote pui ebena gugudima: keda:hanama: ibi duwatiya:, ebete ibi a:kaka:lamiya:. Ba:bene ebete pui da:ka:lamiya:, ebete ibi ebena tuputupupima: a:kamidiliya:. Ba:bene ebete pui ebena tuputupupima: da:midiliya:, ebete ibi ebena konomo alo ipuwamo a:kamagaheliya: iba:te ebena wiboha: a:la:mina alo ipuwalo kemedehonama:.

Godokono Malemale Komote Ya:su Kelisoko Ipuwalo Ditana

³¹Ba:bema: a ba:moi hidohido komo ba emalagidole a bada tabo na:ka:ga:lama:? Wadiyala a tabo ba:ma ka:na koga:lama:nema:, Godote a hapulu hibilo ba:la:na, ba:bema: ago dalaholohona ba:ba:te wato kikipo

* 8:27 Ohale 139:1 * 8:28 Epe 1:11 * 8:29 Kol 1:18; Yun 1:6

a:kalawa:mena!* ³²Numa:la, Godote a mabuma: ebena Gudunomo kokolomiya:ha, huiyatiya ebete ebe aeno kuba ododili komoeno hoe huiya lawema: a hiliyonomatamo dito ikaa:miya: Iyo, ebete ebena Gudu atamo dikaa:miya:, malemale bada konomola:ka! Ba:bema: ba:moe komo ba: hibila, ebete komo hiliyonomo hidohido komo atu malemale komodo atamo dito bikaa:menakomene.

³³Ba:bema: Godote pui ebena tawakalubima: keda:hanama: duwatiya:, pote na:ka:modobomene ibi kubapima: koka:lamima:? Eta puliyanomola mabu Godote ibi ebena tuputupupima: ya:lo a:ka:lamiya:, * ³⁴iyo, etate a kubapima: ka:mi modoboha: mabu Ya:su Kelisote a mabuma: hoiya: Ba:bene Godote ebe hoe ipuwane ka:ka:mo dadipatiya:, ba:ba tetelo ebete Godokono tu hapuamo nemediya:, ba:bema: ba:ma tetelo kalakala bada konomola:ka:, ebete aeno modoboha: komokomo Godotamo a:wadiya:paa:latelenako! ³⁵Ba:bema: Kelisokono konomo malemale ipuwane a tama:mo miya:tema: pote na:ka:modobomene? Eta puliyanomola! Ba: hibila, komopa:te Ya:suku mabuma: atamo temeteme dikaa:mena, ibino ododili komo ba:gala komo hiya:hiya: menemene komo ba:gala komo ukui bilibili komo, ba:bi komokomo hiliyonomate a ebena malemale komone uluhukua:tema: kamodobonaha: Ba:gala atumu baa: kape komo ba:gala ilinaheno emede komo, olalati komo ba:gala hoe komo, ba:bi komokomo hiliyonomate modoboha: a Kelisokono malemale ipuwane uluhukua:tema:!

³⁶Ba: hibila, Godokono Buka ipuwalo eta tabote aeno komo ba:ma ka:na hawakalimina,

“Godo, tete hiliyonomolo komopa:te ama: mabuma:
a anakapua:mema: ewagelena,

iyo, ibi ubila a dabihole sipi-goegoemo kanakapua:mema:!”*

³⁷Huiyatiya aeno Kodawate a malemalelo konomamo emalagidoloena, ba:bema: ale ebe ipuwado ba:moi hiliyonomo kuba komo ipuwalo a wato kikipo kolawema:nema:! ³⁸Iyo, ba:moe komo na iya:tawanomola, atamo hoe ikaa:me komo ba:gala ka:ka: ikaa:me komo, ba:bi hiya:hiya: komate aeno Kodawoeno malemale ipuwane a a:kuluhukua:tea:mene. Ba: hibila, Hunu Haboeno nopopi, ba:gala Saitanakono helohelo nopopi, ba:gala ebena komo kubakuba gobogobo, iyo, kebe hiya:hiya: komate ba:ma tetelo dikulihona ba:gala galane tetelo dikulihomena:, ³⁹ba:gala alomo hunulu da:pola:na, ba:gala haka ipuwalo da:pola:na, ba:gala hopolo da:wapata:lamena, ba:moi gobogobo ba:gala ilina hiliyonomo ipuwalo eta kapiyate a Godokono malemale ipuwane uluhukua:te modoboha:, mabu ba:be malemale komo ebete aeno Kodawa Ya:su Kelisoko ipuwado atamo hibinomolo ya:lo ikaa:miya:.

* 8:31 Ohale 118:6 * 8:33 Ais 50:8-9 * 8:36 Ohale 44:22

**Godote Yu Tawakalubi Kowalubilinama:
Iba:tamo Kebe Komokomo Dikalamiya:**

9 ¹Ba:bema: na Polote Kelisoko ipuwalo hibi tabo goelo ha:da tabo kagoitaha:, iyo, naeno tepo ipuwoeno mulu ukuiti Godokono Gobogoboeno heloamo naeno hibi komo ba:ma ka:na hawakalimita, ²naeno hawi tawakalubi mabuma: naeno tepo ipuwalo konomo temeteme komote wiboha: menemene komago na:tabona. ³Ba:bene naeno ubi ba:ma ka:na itana, gabote modobolo ditanamene, diyala, naeno Yunapino hibima: midiha: mabuma: na kapiyate Godokono mauba ipuwamo da: nopegamo, ba:bema: Godote Kelisoko ipuwane na itamidanete Koe Habamo ba a:da:nane, ebete huiyatiya ibino ka:ka: ba:bo komula:lalamema:ne.*

⁴Ibi ba: Godote dopamo da:ka:lamiholiya: ba:bi Isalaela tawakalubila, ba:bema: ebete ibi malemalelo uwatete ebena gugudima: ba midili ebena konomo alo iba:tamo ba:bo hawakalimiya:, ba:gala ebete ibi kowalubilinama: ibino iniwala:tamo ebena hidohido nopo bimiya:tenakui, ba:bene ebena Tutumu Tabo komokomo atumu gala a:kikalamiya:. Ba:bema: iba:godolo Godoko hibi adikumi iya:tawa komote bitana, ba:gala ebete ebena Bukalo ibino ka:ka: komula:lema: kebe komokomo hibinomolo dolamaginakui, ba:bi hidohido tabo komate iba:godolo atumu ba:kapola:na.* ⁵Ba:bene A:ibalahamako ba:gala komo koko iniwa nabi, Yunapi ba: ba:bi dubuino eyoni gugudila, ba:gala kalakala konomola, Kelisote ibi ipuwane hopo lumagino apa:mo pehawakaluya:.

Ba: hibila, Kelisoko ba: Godotela! Iyo, ebena helo komote komopi hiliyonomoeno helo komokomo na:gogolena, ba:bema: wadiyala tawakaluba:te emedena emedena tetelo ebe na:milimiho-nakamena:! Ba:ba:la!

**Godote Yunapi Kowalubilinama: Hibi Tabo Dolamagiya:
Ebate Ba:be Tabo Kadikamidaliya:ha:**

⁶La:le naeno iya:tulame komo hidamo na:lawa:la:, nale Godokono komoma: ba:ma ka:na kagoitaha:, ebe ha:da tabo olamagidawama: eda:na. Ao, ebete Yunapi emedena emedena tetelo kowalubilinama: hibinomolo dolamagiya:, ba:be tabo ebete kadikamidaliya:ha: huiyatiya ba:be taboeno hibi komote a hibima: midipa:godolo uluhukuya:. Numa:la:, ebena umi ipuwalo puya:te Yunapino hawa:mo da:hawakalahalenaka ibi hiliyonomate ebena hibi Isalaela tawakalubima: keda:hanaha:. ⁷Iyo, katene hapulu A:ibalahamakono eyoni gugudima: deda:hana, ibi ipuwalo komopa:te Godokono hibi gugudima: keda:hanaha:. Ba:moe ba:be

* 9:3 Ikuli 32:32 * 9:4 Ikuli 9:4

mabuma: Godote A:ibalahamatamo dopamo ba:ma ka:na goiya, “Amia:no gugudi ipuwalo ama:le Aisa:keko kapiyagodone amia:no gugudi hogo hiliyonomo kulamema:na:ta.”⁸ Ba:moe taboeno ipuwa ba: ba:ma ka:nala, puya:te kateneno ubi gabodo da:hawakalahalemena:, iba:te Godokono hibi gugudima: a:keda:hamena:. Ao, puya:te Godokono hibi owalubi tabodo da:hawakalahalemena:, ebenu umi ipuwalo ibi kapiyate ebenu hibi gugudima: keda:hama:na:.⁹ Ba:be mabuma: Godote A:ibalahamako kowalubima: ebetamo hibinomolo ba:ma ka:na goiya, “Na hibi tetenomolo gala da:kapemo, ba:ba tetelo Selate dubu gudu kalahimima:ne.”^{*}

¹⁰ Ba:bema: wadiyala la:le ba:moe eta komo atumu na:kemalagidolala: A Yunapino eta iniwa nabiwi Aisa:kete Lebekagodolo dubu gugudi netewa bulamiya:, ba:bene iba:te ebe kapiya ibino nabiwima: ka:minakuya: ¹¹⁻¹² Huiyatiya ba:bi nedewale guguda:te eta hido komo ba:gala eta kuba komo ododilihino, iyo, iba:te ibino menokoeno tepo ipuwane hawakalahaheno, ba:ba tetelo Godote ebenu ubilo ibi ipuwalo kapiya gudunomo belawiya:, ebete ba:be gudu ipuwado ebenu ubi komokomo kododilinama: Ba:bema: ebete ba:be komo kohawakalimima: Lebekatamo na:goiya:, “Ehomono dubuino helote konomoma: ba eda:na, naniwino hiya:hiya: gugudino kapiyuimipa:te ebetamo huiyaha: okopima: beda:hanamena:.” Ba:be komone a ba:moe komo iya:tawahala, Godote ebenu ubi komo kapiyado ebenu hibi gugudi uwatenako, ibino ododili komodoha:.^{*} ¹³ Iyo, ba:be komo kohawakalimima: Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na itana, “Na Ya:ikoboko malemalelo ba emalagidolona ebe ba:bo lawiya:mo, huiyatiya na ebenu naniwi Isoko ubiha:ma: ediya:mo.”^{*}

¹⁴ Ba:be mabuma: ale Godoko tuputupu komo ododiha:dawama: ba:ka:ga:lama:? Ao, ba:mako ukui ba: daedae ukuila! ¹⁵ Godote ebenu komo kohawakalimima: Mosesetamo tabo ba:ma ka:na goiya:,

“Na ba: Godotela,

ba:bema: keba tetelo na ha:kiya ubi dihatemo,

ba:ba tetelo eta lumagitamo malemale kohawakalimima:nemo,

ba:gala keba tetelo naeno ubi ditanamene,

na eta lumagi malemalelo ba:bo kowalubima:nemo.”^{*}

¹⁶ Ba:bema: kapiya ko komonomote bitana, ba:be komo ba: Godokono malemale komola. Iyo, lumagiti ha:kiya ebenu ubi komodo ba:gala ebenu heloamo oko owati komodo eta hido komo Godogodone a:kalawa:mene, Godokono malemale kapiyado kolawema:ne!^{*}

¹⁷ Numa:la:, Godokono Bukalo ebete Ko Gawadalagi Pa:lokono wato kodakoda komoma: ebetamo ba:ma ka:na goiya:, “Nale ha:kiya ama: ko

* 9:7 Tup Mabu 21:12 * 9:8 Gal 4:23 * 9:9 Tup Mabu 18:14 * 9:11-12 Tup Mabu 25:23

* 9:13 Ma:l 1:2-3 * 9:15 Ikuli 33:19 * 9:16 Epe 2:8

gawadalagi habamo ihatiya:mata, nale ama:godone naeno ubi komokomo kododilima: Iyo, nale ama: ipuwado naeno helo hopo habanapa:tamo ba hawakalimi, ibi hiliyonomate naeno awagaha mahilo ba:bo kiya:tawahama:na:”* 18 Ba:bema: ba:moe komo ba: hibinomola, Godote ebenu ubilo kapiya lumagitamo malemale ba hawakalimi, eta lumagino wato dito kodakoduimiya: ebenu mauba komote ebetamo kuluhukuma:

Godokono Mauba Komo Ba:gala Ebenu Malemale Komo

19 Ba:bema: diyala, la: ipuwalo etate natamo tabo ba:ma ka:na da: goemene, “Godote ha:kiya wato kodakoda ukui eta lumagitamo dikamemene, ebete ba:be lumagino kuba ododi mabuma: huiya keba ka:na na:kikamemene? Ebete ba:ba ka:na dododimini, ba:be komo tuputupu ododi komoha:, mabu ebe ha:kiya ebenu ubilo wato kodakoda ukui ba:be lumagitamo ikame! A:iye, hopo lumagigodolo helo kitanaha: Godokono ubi komo duhimima:!”

20 Na huiyatiya ba:bako tabo goedawatamo na:goemo, “Naeno hopodalagi, ama: pote ama: ha:kiya ama: koma: midilo Godokono ubi komago dolowabeletihuita? Numa:, muludawate ebenu ubilo eta kalili gebetamo dododimini, ba:ba tetelo kaliliti ebetamo ba:mako daedae ukui tabo a:kagaa:mene, ‘Na ubihinola ba:moe holoholamo luta. Mabu keka: ama:le na ba:ma ka:na dododina:?’* 21 A:iye! Kalili ododilidawa ba: mulu iya:tawadawala. Ba:bema: ebete ebenu ubilo kapiya gebetone eta kalili hido baeno oko kowatima: ododiti, ba:gala eta kalili neneno oko kowatima: da:kaododimini, ba:be komo ba: ebenu komola. Eta dawate modoboha: ebe kuba okodawama: goe.”*

22 Ba:moe go tabote Godokono komo behawakalimita. Ebete ebenu ubilo hopo habanapi hiliyonomo dito ododiliya:, ibi ipuwalo komopa:te hibima: midiha:pima: ba eda:hana ebete iba:godolo ebenu helo komo ba:gala mauba komo kohawakalilamema: Numa:la:, ba:bako tawakaluba:te ya:lo a:hiduya: Godote ibino kuba ododili mabuma: ibi kokubahilamema:, huiyatiya tete ga:ga:nomolo ebete ibi kahawaminadigalenaha: mabu ebenu konomo mauba hawakalimi komote ibi ipuwado kekelamenaha:. 23 Ba:gala Godote a hibima: midipi akododiya: ebete a ipuwado ebenu konomo alo kohawakalimima:, iyo, ebete ya:lo tetelo ebenu malemalelo a a:hiduia:miya: ale ebenu konomo aloeno hidohido dogodogo komo ebegodone konuwatema:. 24 Ba:bema: hibila, Godote Yunapi ba:gala Yuha:pi hiliyonomo ipuwalo puya:te ebenu gugudima: keda:hanama: da:ka:lamiholiya:, a ba: ba:bi tawakalubila.

25 Numa:la:, Godote Yuha:pino komo kohawakalimima: ebenu Bukalo ebenu okodawa Hoseyagodone tabo ba:ma ka:na goiya:,

* 9:17 Ikuli 9:16 * 9:20 Ais 29:16; 45:9 * 9:21 Yel 18:6

- “Kebe tawakaluba:te naeno tawakalubima: keda:hanamiha,
 nale ibi naeno hibi tawakalubima: koka:lamima:nemo,
 ba:gala nale dopamo kebe gudu malemalelo kemalagidolonamiha,
 nale huiyatiya ebe naeno hidonomo guduma: kogoema:nemo.*”
- 26 Ba:bema: na Godote dopamo kebe hoponapi da:kiyalamiya:mo,
 ‘La: ba: naeno tawakalubiha;’
 ba:ma tetelo ibino hoponomolo komopa:te iba:tamo koga:lama:na,
 ‘Emedena emedena tetelo da:ka:ka:namene,
 la:le ba:be Kodawa Godokono gugudima: eda:hanamata.’”*
- 27 Ba:bene Godote ebena Bukalo ba:moe helonomo tabo Aisayagodone
 ba:ma ka:na goena,
 “Isalaela tawakalubino ka:lamihole kuititi
 ba: kehaha: kolomoeno kulili keba ka:nala:ka,
 iba:te hiliyonomoma: ba:ba ka:na ba eda:hana,
 huiyatiya ibi ipuwane nale kapiyakapiyanomo uwatete
 ibino ka:ka: komula:lalamema:nemo.*”
- 28 Mabu tete gahugahulu ba: na:pe,
 na Kodawate hopo habanapino komokomo ba anagilamelelame,
 ibi hiliyonomatamo modobonomo huiya ba:bo kikalamema:nemo.”
- 29 Iyo, ba:moe tabo hawakalimihino, Aisayate dopamo Godokono Bukalo
 eta tabo ba:ma ka:na kagoiya,
 “Helonomo Kodawate ebena malemale nanekele atamo
 hawakalimiha:tale,
 aeno kuba ododili mabuma:
 ebete a upuleno bupulia:na;
 iyo, ebete Sodomu haba ba:gala Gomola habanapi keba ka:na
 kanakapulamiya;
 ebete a ba:ba ka:na ba:kubahia:mena:.”*

Yunapa:te Tuputupupima: Eda:ha Gabodo Nato Dukamidahaliya:

- 30 Ba:bema: ba:moe iya:tulame komoeno konomo ipuwa ba: ba:ma
 ka:nala. Keba tetelo Yuha:pa:te Godokono tuputupupima: eda:ha gabo
 ohowadihino, ba:ba tetelo huiyatiya Godote ibi uwatete ibino hibima:
 midi komodo ibi tuputupupima: ba:bo midiliya:. 31 Huiyatiya Godote dopamo
 da:ka:lamiholiya: ba:bi Yunapa:te Mosesekono Tutumu Tabo hiliyonomo
 ipuwalo eta helo ikalame tutumu konomamo nipo ohowadiya:, iba:te
 ba:be tutumu tabamo papamila:ha komodo tuputupupima: keda:hanama:.
 32 Mabu keka: iba:te kumiya:ha? Mabu iba:te hibima: midi gabodo
 kohowadiya:ha; iba:te huiyatiya kebe komo ibino heloamo dododilinaku

* 9:25 Hos 2:23 * 9:26 Hos 1:10 * 9:27 Ais 10:22-23

* 9:29 Tup Mabu 18:16-19:29; Ais 1:9

ba:bi komo ko komonomoma: ba ga:la, iba:te tuputupupima: eda:hama:
 Godokono nakolalo nato dito nukamidahaliya.* 33 Ba:be mabuma: Godote
 ebenu Bukalo Kelisokono komoma: tabo ba:ma ka:na goena,
 “Numa:la:, nale Isalaela tawakalubino Sayono hopamo^a
 tawakaluba:te nato ukamidahaleno nakola bihatiya:mo,
 iyo, ba:be nakola ba: nale iba:tamo da:poemiya:mo
 ba:be Hido Okodawala.
 Ba:bema: komo iba:te ba:be nakolalo nato ukamidahaletu
 ba:bo konegudima:na:,
 huiyatiya puya:te naeno Okodawa hibima: da:midimina:,
 iba:te hilopo gala a:kiya:tawahanakamena:.”*

Yunapa:te Godokono Ka:ka: Mula: Gabo Keba Ka:na Dotuya:

10 ¹Naeno hibima: midipi ekaka:la:, naeno Yu tawakaluba:te
 ka:ka: mula: komo kolawema: nale ba:be komo tepo ipuwalo
 konomamo ba emalagidolo Godoko ba:bema: toemeho-nakomo. ²Na ibino
 komoma: hibi tabonomo la:tamo ba:ma ka:na olamagimo, iba:te ibino
 hiliyonomo komokomo Godotamo ba ododilina ba:bo emalagidolonaka
 ebete iba:tamo kokalakalama:ne, huiyatiya ibi iya:tawaha: iba:te ebenu
 hibi gabo ya:lo dotuya. ³Iyo, Godote tawakalubi ebenu tuputupupima:
 kebe gabodo ka:midilina, Yunapa:te ba:be gabodo tolamema: ubiha:ma:
 ba eda:ha, ba:bema: iba:te Godokono ubi komamo papamila:haheno ibi
 ha:kiya ibino eta ukui gabo hibi gaboma: ba:bo ga:luya:, ⁴ba:be gabo ba:
 Godote ibino iniwala:tamo Moseseko ipuwado dikalamiya: ba:bi Tutumu
 Tabamo papamila:ha gabola. La: huiyatiya numa:la:, Kelisokono oko
 ipuwalo ebete ba:be pakala gabo a:duhimiya:, ba:bema: ba:ma tetelo
 ebenu uli gabo kapiyanomote bitana, iyo, puya:te ebe hibima: da:midina
 Godote ibi hiliyonomo ebenu tuputupupima: midiliti, iba:te ka:ka: mula:
 komo ba:bo kolawema:na:

Ya:suku Ka:mi Ipuwalo Lumagiti Ka:ka: Mula: Komo Kolawema:ne

⁵Ba:bema: Godote eta lumagi ebenu Tutumu Tabamo papamiwata
 komodo tuputupudawama: da:ka:mimini, Mosesete ba:be komo Godokono
 Bukalo ba:ma ka:na hawakalimiya:, “Pote Godokono hiliyonomo Tutumu
 Tabamo da:papamiwatanako eta kapiya adikanaleheno, Godote ebe
 tuputupudawama: ka:miti hibi ka:ka: ebetamo ba:bo kikamemene.”
 Huiyatiya numa:la:, a hopo habanapi niliya mabu a ipuwalo ba:bako
 lumagiti kalutaha:.*

^a 9.33 Buka ka:lamiholedawa, wadiyala ama: niya:tawa, Isalaela tawakalubino hopoenu
 eta mahilo ba: Sayonola.

* 9:32 Ais 8:14 * 9:33 Ais 28:16; 1Pit 2:6 * 10:5 Hawi 18:5

⁶Huiyatiya Godote kebe lumagi ebena hibima: midi komodo tuputupudawama: da:ka:mimini, ebete ba:bako dawoeno komoma: ebena Bukamo komo tabo komokomo a:kamiya:tiya. Iyo, ebena Bukalo dopo tabote ba:ma ka:na goena, “Hopo lumagi, ama: ba:mako tabo tepo ipuwalo akagaa:la; ‘Naeno hibi ka:ka: konelawema; Hunu Habamo pote na:ka:nodolomene?’” A:iye! Ba:moe tabo ba: daedae ukui tabola, mabu hibima: mididawate iya:tawala Kelisote Hunu Habane hopo habamo ya:lo a:pihitiguya!* ⁷Ba:gala atu Buka tabote gala ba:ma ka:na kagoena, “Hopo lumagi, ama: atumu eta daedae tabo ma kumu akagaa:la; ‘Naeno hibi ka:ka: konelawema; ha:laha tawakalubino hopamo pote na:ka:nihitigamene?’” Hibima: mididawa, ama: numa; Kelisote ba:bamo ya:lo nihitigate hoe ipuwane atamo gala ba:bo kamahiguya! ⁸Ba:bema: Godokono Bukalo eta tabote hibima: mididawoeno komoma: ba:ma ka:na itana, “Naeno ka:ka: tabote ya:lo puluhukuti ama: tamenomolo bitana, iyo, amia:no tepo ipuwalo ba itana ba:bo olamaginakata.” Ba: hibila, tawakaluba:te Ya:suku hibima: komidima: ale iba:tamo dolamagiminakoma; ba:moe ba:be Hido Tabola.

⁹Ba:bema: Godote Ya:suku hoe ipuwane dadipatiya; kebe lumagiti ba:be komo ebena tepo ipuwalo hibima: ba midina, Ya:suti Kodawama: deda:na ba:be komo ebena tabamo da:hawakalimimini, Godote ba:be lumagino ka:ka: komula:mema:ne. ¹⁰Ba: hibila, ale hibima: da:midinama; Godote a tuputupupima: ba:bema: ka:mina, ba:gala ale aeno hibima: midi komo tabamo da:hawakaliminakoma; Godote ba:be gabodo aeno ka:ka: ba:bo mula:lea:menako. ¹¹Ba:bema: Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na itana, “Puya:te ebe hibima: da:midimina; ibi hiliyonomate hilopo gala a:kiya:tawahanakamena:.”* ¹²Numa:la; Godote ba:moe tabamo tawakalubi hiliyonomoeno komoma: goena, mabu ebena ododi ipuwalo ebete Yunapi ba:gala Yuha:pi atu gabodo uwatete kapiya tawakalubima: ba:bo midiliya. Iyo, Kodawa Ya:suku ba: ibi hiliyonomoeno kapiya Kodawala, ba:bema: ibi hiliyonomo ipuwalo puya:te ebena mahilo da:ka:mimina; ebete ibi hiliyonomatamo hidohido dogodogo komo konomamo kikalamema:ne.* ¹³Ba: hibila, Godote ebena Bukalo eta tabo gala ba:ma ka:na kagoena, “Puya:te Kodawoeno owalubi komo lawema: ebena mahilo da:ka:mimina; Godote ibi hiliyonomoeno ka:ka: hihinomolo komula:lelamema:ne.”*

Yunapa:te Godokono Hido Tabo Uliti Ubiha:ma: Deda:huya:

¹⁴Ba:bema: wadiyala la: ba:moe komo nemalagidolala. Tawakaluba:te Kodawa Ya:suku hibima: midihino, iba:te ebe keba ka:na na:ka:ka:mimina: ebete ibino ka:ka: komula:lelamema:? Ba:gala iba:te ebena komo

* 10:6-9 Tutumu 30:12-14 * 10:11 Ais 28:16 * 10:12 Oel 15:9 * 10:13 Yow 2:32

ulihoheno ebe hibima: keba ka:na na:ka:midimina:? Ba:gala komopa:te ebena Hido Tabo iba:tamo olamagimihino, iba:te keba ka:na na:kulihomena:? ¹⁵Ba:gala Godote okopi ebena heloago oelameheno iba:te Hido Tabo keba ka:na na:ka:nolamagimimina:? Numa:la, ba:be komo hawakalimima: ebena Bukalo eta tabote ba:ma ka:na itana, “Olalati ipuwalo demedehona, puya:te ba:bako tawakalubi kowalubilima: Hido Tabo dadahemena:, ba:bi okopino pelame komo bada hidonomola:ka:!”*

¹⁶Huiyatiya Ya:sukunu Hido Tabote Yunapa:tamo duluhukuya:, komo ibi hiliyonomate ubiha:ma: eda:huya:. Ba:bema: eta tetelo Godokono ukui hawakalimidawa Aisayate ebe na:goemiya:, “O Kodawa, a amia:no okopa:te tabo dolamagiminakoma: tawakaluba:te huiyatiya a:kulihala:, ibi ipuwalo kapiyakapiyanomate hibima: midinaka!”* ¹⁷Ba:moe komo ba:hibila, tawakalubino hibima: midi komote Kelisokono Hido Tabo uliho komodo uluhukunako, ba:gala Kelisokono tabo hawakalimi komodo iba:te ba:bo ulihonaka. ¹⁸Ba:bema: hibila, Yunapa:te Kelisokono tabo ibino galonomamo ba: ba:ba ka:na ulihuya: huiyatiya kalawiya:ha:, iyo, Godokono Bukalo eta tabote ibino uliho komo ba:ma ka:na hawakalimina,

“Godote tupuimi mabu tetelo dododiliya:,
 ba:bi ilinate ebena komoma: tabo ba olamagimina,
 ba:be tabote ba:moe hopo konomamo ba: dito tuya:
 Ba:bema: muhulu hoponomolo demedehona,
 ba:bi tawakaluba:te ebena tabo komokomo hidamo ya:lo
 ulihuya:.”*

¹⁹Ba:bema: na Polote naeno leta tabo ulihopi la: begoelamemata, la: ba:ma ka:na kemalagidolutama, Isalaela hopolo demedehona Godokono tabote ba:bi Yunapa:tamo da: kuluhukuya:ha:? Ao, iba:te hibinomolo ulihote huiyatiya kalawiya:ha:, mabu ibino hibima: midiha: komo uluhukuhino, dopamo Mosesete ba:be komo Godokono Bukalo ba:ma ka:na hawakalimiya:,

“Godote na:goe,
 ‘La: Yunapa:te pui tawakalubiha:ma: da:ga:lanama,
 nale la:eno haba ba:bi Yuha:pa:tamo dikalamemo,
 la: ba:bema: komaubahama:nemata.
 Iyo, dopamo daedae ukui ipuwalo demedehonama:,
 nale la:eno iya:tawa komokomo iba:tamo dikalamemo,
 ba:be mabuma: la: tepo ipuwalo iba:tamo koenomoma:
 keda:hama:nemata.’”*

²⁰Ba:gala eta tetelo Aisayate toleheni Godokono Bukalo Yuha:pino komo gala na:kahawakalimiya:,

* 10:15 Ais 52:7 * 10:16 Ais 53:1 * 10:18 Ohale 19:4 * 10:19 Tutumu 32:21

“Godote na:goe,
 ‘Na ohowadiniha:pa:te na unamiya,
 iyo, nale pema: puya:te na katoenahoniya:ha,
 huiyatiya na iba:tamo malemalelo a:puluhukuya:mo.””
 21 Ebete huiyatiya Isalaela tawakalubino komoma: ba:ma ka:na kagoiya:,
 “Nale ibino ka:ka: komula:lelamema,
 tete ga:ga:nomolo naeno kokoto iba:tamo hogaminalete
 da:la:namimo,
 huiyatiya iba:te naeno tabamo papamila:haheno
 wato kodakodahibinomoma: eda:hanama.””

**Yunapa:te Godoko Ubiha:ma: Ba Eda:hana Ebete
 Huiyatiya Ibi Ubiha:ma: Keda:naha:**

11 ¹Ba:bema: nale la: begoelamemata, la:eno ukui ba:ma ka:na
 kitana, Godote ebena Yu tawakalubino komoma: ukui hiya:ma:
 miditi iba:tamo ubiha:ma: ba:bo kediya:? Ao, eba ka:naha:. Ba: hibila,
 komo ibi hiliyonomate Kelisoko hibima: kamidinaha; huiyatiya numa:la:,
 ba:moe atu tetelo komo kapiyakapiyate ebe hibilo lawiya:. Ba:ma ka:na
 na atumu Yu lumagima: ba keda:na huiyatiya hibima: na:midinamo, iyo,
 A:ibalahamako ba: naeno iniwa nabiwila, ba:gala na Isalaela tawakalubino
 Beniyaminakono gu ipuwane hawakaluya:mo. * ²Ba:bema: hibila, Godote
 ba:moe hopo tupuimiha: tetelo puya:te ebena gugudima: keda:hanama:
 ebena kukala iba:tamo da:miya:telamiya:, ba:ma tetelo ebete ba:bi Isalaela
 tawakalubi ubiha:ma: keda:naha:. La: iya:tawahala, Godokono Bukalo
 eta tabote keba ka:na kitana, iyo, Godote Isalaelanapa:tamo kuba huiya
 ikalamema: Elayate ebe ba toemeho tabo ba:ma ka:na goiya:, ³“O Kodawa,
 Isalaela tawakalubino kuba ododili komo ba: kokonomola. Iba:te ama:
 owatidoloeno nakolamo ododili patapata kubahilamete amia:no ukui
 hawakalimipi hiliyonomo ba:bo anakapulamiya:, ba:bema: ibi ipuwalo na
 kapiyate ba ka:ka:na iba:te atumu na anakapunamema: kewagelena!”*
⁴Ba:bene Godote Elayakono tabo ba huiya na:goiya:, “Naeno Isalaela
 tawakalubi ipuwalo ama: kapiyate hibima: midi ipuwalo kemedena:ha:.
 Ba: hibila, komo miliya:ni tawakalubi hiliyonomate na ya:lo miya:panete
 ha:da amiho ida:da:li Ba:iliko ibino godoma: ka:minaka, huiyatiya Ba:iliko
 adikumiha:pi komo sa:ba:ni taosene tawakaluba:te ba:pola:na, iba:te
 na adikunamenaka. Numa:, ba:bi hibima: midipino kuititi hiliyoha:,
 huiyatiya nale ibi hidamo anukulamenamo.”*
⁵Ba:bema: Elayako tetelo dopamo duluhukuya:, ba:ma tetelo ba:be
 atu komote kuluhukuya:, komo Yunapi hiliyonomate Godoko ubiha:ma:

* 10:20 Ais 65:1 * 10:21 Ais 65:2 * 11:1 1Sa:m 12:22; Ohale 94:14; Pil 3:5

* 11:3 2Gaw 19:10,14 * 11:4 1Gaw 19:18

ba eda:hana, huiyatiya ibi ipuwalo ebete ebenu malemale komodo kapiyakapiyanomo buwatiya:. ⁶Ba: hibila, Godote ibi ibino hidohido ododili komodo kuwatiya:ha:, ao, ebete ibi ebenu malemale komodo ba: dito uwatiya:. Numa:la:, ba:moe hopolo oko namutuluba:te hido huiya hidohido okopa:tamo ba ikalamena huiyatiya kuba huiya kubapa:tamo ikalamenaka, huiyatiya Godokono komo eba ka:naha:, ebete ebenu hido komo a kuba ododilipi hiliyonomatamo dito ba ikaa:mena ebenu hibi malemale komo ba:ma ka:na hawakaliminako.*

⁷Ba:bema: ba:moe komoeno ipuwa keba ka:nala:ka?: Ba: hibila, Isalaela tawakaluba:te ibi ha:kiya ibino heloamo Godogodone hido komo lawema: ba ewagelena huiyatiya iba:te gabo nipo ohowadiya:. Ba:bene ibi ipuwalo Godote pui ebenu gugudima: keda:hanama: dopamo da:ka:lamiholiya:, ba:bi kapiyakapiyanomate hibi komo ba lawe, huiyatiya Godote komo Yunapi hiliyonomoeno galo ba: dito muhilamelelamiya: iba:te ebenu tabo ulihokapoma:. ⁸Iyo, ebenu Bukalo eta tabote ibino komo ba:ma ka:na hawakalimina,

“Godote iba:tamo u laha komo bikalamiya:,
 ba:bema: ya:lo tetene tupuimiti ba:ma teta:mo puluhuku,
 iba:te ibino baida:mo Godokono hibi komo kuminakuiha:,
 ba:gala iba:te ibino galamo ebenu tabo kulihonakuiha:.”*

⁹Ba:gala eta tetelo Da:ibiditi Godokono Bukalo Yunapino komoma: tabo ba:ma ka:na kagoiya:,

“Iba:te ukui bilibilihino poka baa: ba nahuta,
 wadiyala Godote ibino kuba huiya iba:tamo nikalama:mene,
 iyo, iba:te ebenu gubi ipuwamo ba nigudi,
 kubanomamo ba:bo na:nela:wa:hamena:.*

¹⁰Ba:bene ibino baiditi na:duhulama:mena:,
 iba:te ebenu hido komo umikapoma:,
 ba:gala menemene komo ipuwalo ba emedehona,
 wadiyala iba:te koko temetema:go na:wapata:lamenamena:.”

Godokono Ka:ka: Mula: Komote Yuha:pa:tamo Da:piya:

¹¹Ba:bema: nale la: eta komoma: kagoelamemata. La:eno ukui ba:ma ka:na kitana, Yunapa:te hibima: midi ipuwalo nato da:nukamidahaliya:, Godote ba:be mabuma: ibi gunima:mo dito kihilatiliya:ha: iba:te emedena emedena tetelo ebegodone muhulunomolo kopola:nama:? Ao, eba ka:naha:! Numa:la:, Yunapino hibo gabo ududi komodo Godokono ka:ka: mula: komote Yuha:pa:tamo piya:. Ba:bema: Yunapa:te ba:bi muhulupino hibi kalakala komo dumimina:, diyala, iba:te ba:be komoma: maubatepahalete Godotamo da: ohobila:mena:, ba:bene

* 11:6 Gal 3:18 * 11:8 Tutumu 29:4; Ais 29:10 * 11:9-10 Ohale 69:22-23

ibino kalakala atumu ebegodone kakalawema:na.* ¹²Ba: hibila, keba tetelo Isalaela tawakaluba:te hibi gabo da:miya:puya, komo hiya:hiya: hopo tawakaluba:te gabo ba:bo umiya: Godogodone hidohido komo kuwatema:. Iyo, Yunapino hibima: midiha: komone iba:te kebe komokomo katulateliya:, Yuha:pa:te ba:bi atu komokomo ba: dito uwatiya:, ba:bema: ibino kalakala komote ba:ma tetelo konomoma: eda:na. Huiyatiya Yunapa:te ibino ka:ka: mula: komo atumu da:kalawemena:, aeno kalakala bada konomola:ka: mabu a hibima: midipino gala hapuino kalakalate ba:ma teteno kalakala konegoloma:ne!

¹³Ba:bema: na Polote ba:moe eta tabo la: Yuha:pa:tamo goemo, ba: hibila, Godokono oelamepi ipuwalo ebete na la: mabuma: a:laweniya:. Ba:be oko owati komoma: nagodolo ko kalakalanomote itana, ¹⁴mabu naeno Yu tawakalubinomate la: Yuha:pino ka:ka: muleno hibi kalakala dumilamemena:, diyala, iba:te ba:be komoma: maubatepahalete Godotamo da: ohobila:mena:, ba:bene ibino kalakala komo ebegodone atumu kakalawema:na. Ba:bema: kalakala konomola, nale oko Yuha:pa:tamo ba owatina, ba:be atu oko ipuwalo gabote da: itanamene Yunapino ka:ka: mula: komote iba:tamo naeno oko ipuwado kopema:. ¹⁵Numa:la:, Godote Yunapi tama:mo ba miya:ta:tepa, huiyatiya ba:moe hopo haboeno Yuha:pino hido tetete ba:bo uluhukuya: iba:te Godokoba: hidohido mabulubima: gala kakeda:hama:. Ba:bema: galane tetelo Godote ebena Yunapi gala da:kuwatemene, kalakala bada konomola:ka:, mabu puya:te ba:ma tetelo da:ha:lahana ba:ba:te ka:ka:mo komahila:hama:na!

¹⁶Numa:la:, keba tetelo lumagiti palawa baa: hapu talonama: miditi Godotamo dikamemene, ba:ba tetelo ba:be baa: mumuhiyanomote Godokonoma: keda:ma:ne. Ba:gala eta lumagiti hido gao keha talonama: miditi Godotamo dikamemene, ba:be kehoeno ape konomote ebena gedawa ba:gala hahago Godokono talona ilinama: keda:ma:ne. ¹⁷Ba:bema: la: ba:moe eta go tabo nemalagidolala:. Eta dawate hido olibi gao keha ebena genama tama:mo dito amiya:. Ba:bene ebete ba:be kehoeno komo gedawa iya:hiliti, tumulu da:la:nuya: ba:be eta olibi gao kehatamo tote gedawa kapiya nitamidate, gala kapete tumu kehoeno gedawa dopo kehoeno apa:mo dito pemowatimiya:, iba:te atu ka:ka:go ba pola:na hidohido gaote kapimilo konolohonakoma:. Ba:bema: la: Yuha:pa:te Godoko hibima: da:midinama, la:eno komo ba: ba:ba ka:nala. Godote la: malemalelo uwatete Yunapino ka:ka: mabamo a:pemowatilamiya:ta, la:le iba:go kapimilo ebena hidohido komokomo kalakalago kuwatenakoma:.* ¹⁸La: huiyatiya hidamo! Godote la:tamo haba ikalamema: goelo komo Yunapino gedawa dito diya:hiliya:, la: ha:kiya ibino olalati komoma: akawagahala:. A:iye! La: ba: gedawanomolata, la: kehoeno hibi ka:ka:

* 11:11 Oel 13:46 * 11:17 Epe 2:11-19

mabuha! Kehoenohahate la: gedawatamo ka:ka: bikalamenata, huiyatiya la:le hahatamo eta hido komo kikalamenaha:

¹⁹Ba:bema: diyala, la: ipuwalo etate naeno tabo ba huiya ba:ma ka:na da: goemene, “Kalakala konomola, haba natamo ikaname mabuma: Godote komo Yunapino gedawa dito iya:hiliya:.”

²⁰Ba:bema: nale ba:be lumagitamokohuiyama:nemo, “Amia:no tabo ba: hibila, huiyatiya hidamo! Ama: Godoko tolemelo ama: ha:kiya akawagahala:, mabu puya:te dopamo hibima: midiha:ma: deda:hanama: ebete ibi dito iya:hiliya:, ba:bene ama: amia:no hibima: midi komo kapiyado ibino habalo la:nata. ²¹Ba: hibila, dopamo Godote komo gedawa ibino hibima: midiha: mabuma: kokololamiya:ha:, ba:bema: ama: hibima: midiha:ma: deda:mena:, ebete ama: atumu ba: dito kakitamidama:na:ta!”

²²Ba:bema: la: Yuha:pi hibima: midipa:la:, wadiyala la: Godokono konomo malemale ba:gala ebenu helo konomo ba:moi netewa komokomo nemalagidolenala: Puya:te kuba ododili ipuwamo da:negudiya: ebete iba:tamo koamo ba helona, huiyatiya la:tamo ebenu malemale behawakalimina, iyo, keba tetelo la:le ebenu malemale ipuwane gudihino ba:be malemalete la: mabuma: a:kawibonamene. Huiyatiya la:le kubapino komo ba ta:mata atumu da:kanegudima, hidamo! Ba:ba tetelo Godote la: atumu ba: dito kakiya:hilima:na:ta!” ²³Ba:gala keba tetelo Yunapa:te kuba ipuwane ikuliti Kelisoko hibima: da:midimina:, ba:ba tetelo Godote ba:be gedawa gala kuwatete ebenu olibi gao kehoeno ka:ka: mabamo kakemowatilamema:ne, mabu ebegodolo helo bitana ba:be malemale komo kododima: ²⁴Ba:bema: numa:la:, Godote la: Yuha:pino gedawa ebenu olibi gao kehamo emowatilamema: kodakodadopola, mabu la: ba: tumu gao kehoeno gedawala. Huiyatiya ebete ebenu Yunapino gedawa gala da:kemowatilamemene, ba:be komo ebete ododima: kodakodaha: mabu ba:bi gedawa ba: atu kehane ya:lo diya:hiliya: ba:bi gedawala, iyo, ba:be kehoeno mabu ba: ibino ka:ka: mabunomola.

Galane Tetelo Isalaela Tawakalubi Hiliyonomate

Ibino Ka:ka: Mula: Komo Kolawema:na:

²⁵Naeno hibima: midipi ekaka:la:, Godote galane tetelo kododima: dopamo dugumuiya:, nale ba:be komo la:tamo kohawakalimima:nemo, la:le la:eno ka:ka: mula: komo lawe mabuma: awagahakapoma: Ba:be komo ba: ba:ma ka:nala, Isalaela tawakalubino wato kodakoda komote emedena tetelo a:kitanamene, ao, Yuha:pi ipuwalo puya:te hibima: da:midimina: ibi hiliyonomate Godotamo dopamo pelamete, ba:bene Yunapa:te atumu galane kakapelamema:na: ²⁶⁻²⁷Ba:bema: hibila, ba:ba tetelo Isalaela tawakalubi hiliyonomate ibino ka:ka: mula: komo kolawema:na:, mabu Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na goena,

* 11:22 Yon 15:2,4

“Na Godote ibino kuba ododili komo
 gobogobamo da:watalamemo,
 ba:ba tetelo nale naeno uli nopo tamotete
 iba:tamo ba:ma ka:na kohawakalimima:nemo,
 Ya:ikobokono eyoni gugudino Ka:ka: Mula:lelamedawate
 Isalaela hopolo^b da:mahigamene,
 ebete ibino Godoko holoholoha: komokomo
 iba:godone uwatlamete
 tama:mo dito komiya:telamema:ne.”*

²⁸Ba:bema: Godote ebenu ubi ba:ma ka:na ihatiya:, Yunapa:te ebenu Hido Tabo lawema: ubiha:ma: eda:hate, ebete iba:go alaholodawama: ba eda:na ibino ubiha: komodo ka:ka: mula: gigho la: Yuha:pa:tamo ka:hiya:midalamema:. Huiyatiya numa:la:, ebete ibi hibilo kibulakeliya:ha:, ao, ebete ibino iniwa nabi malemalelo ya:lo duwatiya:, ba:bema: ba:be komo adodoheno ebete ba:bi hibima: midipi mabuma: ibino eyoni gugudi emedena tetelo malemalelo atumu ba:kemalagidolenamene. ²⁹Ba: hibila, Godote dopamo kebe hidohido komo tawakaluba:tamo dikalamiya:, ebete ukui hiya:ma: miditi gala a:kuwata:mene, ba:gala ebete dopamo pui malemalelo duwatiya:, ebete galane tetelo ibi ubiha:ma: eda:te dito a:kamiya:pala:mene.

³⁰Ba:bema: numa:la:, dopamo tetelo Godote ebenu malemale Yunapa:tamo ba hawakalimina, ba:ba tetelo la: Yuha:pa:te ebetamo kapapamila:hanamiha:, huiyatiya ba:ma tetelo la: Yuha:pa:te ibino papamila:haha: komodo malemale Godogodone na:lawenamata. ³¹Ba:gala Godokono malemale la:tamo hawakalimi mabuma: Yunapa:te tete nanekelelo ibino papamila:haha: komo ipuwalo emeda:tepate, ba:bene galane tetelo ibi atumu ebegodone malemale gala kakalawema:na:. ³²Iyo, ba: hibila, Godote hopo habanapi hiliyonomatamo tete ikalamiya: iba:te kuba ododili komoeno matuhumiho ipuwalo kameda:tepama:, mabu ebe ubila ibi hiliyonomate ba:be temetema:go ba:ba ka:na ba emedena ebete iba:tamo ebenu malemale ba:bo kohawakalimima:.

Polote Godoko Adikumima: Tabo Dadipatiya:

³³Ba:bema: Godokono malemale komo ba:gala ebenu mulu komo ba:gala ebenu iya:tawa komo bada kokonomola:ka!
 Ebenu ododili komoeno ipuwa hibilo uwatema:
 eta lumagiti a:kamodobamene,
 iyo, ebenu tuputupu gaboeno mabu

^b 11:26-27 Buka ka:lamiholeadawa, wadiyala ama: niya:tawa, Isalaela tawakalubino hopoeno eta mahilo ba: Sayonola.

* 11:26-27 Ais 59:20-21; Yel 31:33-34

- eta dawate a:kiya:tawamene!*
- ³⁴ Dopamo tupuimi mabuni eta lumagiti
Kodawa Godokono tepo ipuwoeno ukui hibilo kalawenakuiha,
ba:gala eta dawate ebe uli komo iya:tumima: kamodobonakuiha!*
- ³⁵ Ba:gala hibila, Godogodolo eta kapiya modoboha: komo kitanaha,
ba:bema: ebete hopo lumagigodone eta owalubi komo hibilo
a:kalawa:le,
ebete ba:be lumagitamo gala ebema: kahuiyala!*
- ³⁶ Ba: hibila, Godote ebenu heloamo hiliyonomo ilina bododiliya,
ba:bene ibi hiliyonomate ebe kawagaminanama:
ebenu ka:ka: ipuwalo pola:na,
ba:bema: wadiyala emedena emedena tetelo
awagaha komote ebegodolo nitanamene!
Ba:moe tabo ba: hibinomola, ba:ba:la!*

Hibima: Midipa:te Ibino Ka:ka: Godotamo Ikameho Komo

12 ¹Naeno hibima: midipi ekaka:la:, Godote ebenu malemale
konomo atamo keba ka:na ka:hawakalimiya:, nale la: ba:be
komo ba:moe leta ipuwalo hidamo iya:tulamemata. Ba:be mabuma:
nale la: betoelameholemata, la:le la:eno emede ipuwalo la:eno ka:ka:
ebetamo hibinomolo nikamehonala:, komo tawakaluba:te ebetamo
hawa:goenu ilina keba ka:na kikamehonaka ba:ba ka:na. Iyo, la:le
Godoko kokalakaluiminama: wadiyala ebenu oko owati komoma:
la:eno ka:ka: talonama: na:midilinakuya:la:, ba:bene ba:moe gabodo
la:le ebe hido tuputupu ukuia:go badikuminakomata. * ²Ba:bema:
hopo habalo demedehona ba:bi hibima: midiha:pino ododili komodo
ibi akibamilatela:la:, la: huiyatiya Godotamo haba nikamenala:
ebete la:enu tepo ipuwoenu ukui uliulinoma: komidilinama:, ba:bene
Godote kebe komo hidohidonomoma: da:goenu, la: ba:bi komo hidamo
kiya:tawahama:nemata la:le ebenu ubi komamo kopapamila:hanama:.

³Ba:bema: nale Godokono oko kowatinama: ebete kebe hiya:nomo helo
natamo malemalelo dikanamiya:, nale ba:be komamo la: hiliyonomo
ba:ma ka:na kiyalamemata, awagaha ipuwalo la: ha:kiya la: kokopima:
akamidila:la:. Huiyatiya Godote la:enu hibima: midi komodo la:tamo
kebakobako hiya:hiya: helo dikalameholiya:la:, wadiyala la: ba:bi komo
tuputupu ukuia:go nemalagidolenala:, mabu la: ba: ba:ba ka:na hibilo
kiya:tawahama:nemata la:le ebetamo kebe hiya:hiya: oko modobolo
dowatihonama. * ⁴Ba:bema: wadiyala a hiliyonomate lumagino
apenu komo ba emalagidolo eta go tabo ba:ma ka:na kumima:nema:,

* 11:33 Ais 55:8-9 * 11:34 Ais 40:13; 1Kol 2:16 * 11:35 Yauba 41:11 * 11:36 1Kol 8:6
* 12:1 Lom 6:11,13; 1Pit 2:5 * 12:3 1Kol 12:11; Epe 4:7

lumagino ape ba: kapiyala huiyatiya ebena hiya:hiya: oko owatiho komo ba:pola:ma:na. * ⁵Ba: ba:ba ka:na a hibima: midipa:te Kelisoko ipuwalo kapiya apema: ba eda:na aeno hiya:hiya: oko kapimilo bowatihonama:. Ba:gala eta komo, lumagino apeno moga:lamehole komate ibino hiya:hiya: habalo modobolo da:pola:namena: ibino oko owati komate hidamo kopola:nama:na:, huiyatiya apeno hiya:hiya: komokomo ipuwalo eta kapiyate ko ape ipuwane ditamidamene ebe ha:kiya oko owati a:kamodobamene.

⁶Ba: hibila, Godote malemalelo a hiliyonomatamo hiya:hiya: helo ikaa:mehoiya: ale ebena oko kapimilo kowatihonama:. Ba:bema: hibima: mididawa, Godote ama:tamo hiya:nomo helo dikamiya:la ebena ukui hibinomolo kohawakaliminama:, wadiyala ama:godolo ditana ba:be hibima: midi komago ama:le ebena ukui na:hawakaliminakuya:. ⁷Ba:gala ebete ama:tamo hiya:nomo helo dikamiya:la tawakalubino ododili ipuwalo ibi kowalubilinama:, wadiyala ama:le ibi nowalubilinakuya:. Ba:gala ebete ama:tamo hiya:nomo helo dikamiya:la ebena Bukoeno tabo komokomo kiya:tulamenama:, wadiyala ama:le tawakalubi niya:tulamenakuya:. ⁸Ba:gala ebete ama:tamo hiya:nomo helo dikamiya:la tawakalubino temeteme ipuwalo ibi kogelebadilamenama:, wadiyala ama:le ibi na:gelebadilamenakuya:. Ba:gala ebete ama:tamo hiya:nomo helo dikamiya:la awaepa:tamo mani ba:gala ilina kikalameholenama:, wadiyala ama: iba:tamo konomamo nikalamenakuya:. Ba:gala ebete ama:tamo hiya:nomo helo dikamiya:la tawakalubino watodawama: keda:nama:, wadiyala ama: hidonomo ukuido ibi na:magatalenakuya:. Ba:gala ebete ama:tamo hiya:nomo helo dikamiya:la ebena malemale komopa:tamo kohawakaliminama:, wadiyala ama: ba:be malemale iba:tamo kalakalago na:hawakaliminakuya:.*

Tawakalubi Malemalelo Emalagidole Komo

⁹Ba:bema: wadiyala la: hibima: midipa:te eta kapiya lumagi ha:da amihomeneho komopi hiliyonomatamo malemale na:hawakaliminakuya:la:, ba:gala kuba ododili komoma: konomamo ubiha:ma: ba eda:hana hido ododi komo kodakodalo natila:nuya:la:. ¹⁰Hibila, la: Kelisoko ipuwalo kapiya badininipalama: eda:hanamata, ba:bema: la: ipuwalo etapa:te etapi malemalelo ba emalagidolena, la: ha:kiya la: hopamo miya:telo la:eno ukui ipuwalo komopi hunamo na:wadiya:paa:latelenakuya:la:.* ¹¹Ba:gala la: buhamama: eda:haheno Kodawa Ya:sukunu oko la:eno tepo ipuwoeno helo konomago nowatinala:. ¹²Iyo, ebena pe komoma: uliholo ba emedena na:kalakalahanala:, ba:gala temeteme komate la:tamo dikulihomena:, la:eno hibima: midi ipuwalo

* 12:4-5 1Kol 12:12,27 * 12:6-8 1Kol 12:4-11; 1Pit 4:10-11 * 12:10 1Pit 1:22

kodakodalo ba la:mota:hana la: Godokoba: tabo ga:la akekelalamenala.*
 13 Ba:bene ebena tawakalubi ipuwalo puya:te modoboha:ma: deda:hana,
 wadiyala la:le ibi nowalubilinakuya:la:, ba:gala kapela tawakalubi atumu
 ba owalubili baa: ba:gala laha haba iba:tamo nikalamehokenakuya:la:.*

14 Ba:gala puya:te Kelisoko mabuma: la:tamo temeteme dikalamena,
 wadiyala la: Godoko na:toemehonakuya:la: ebete ibi hidamo
 kowalubilinama:, huiyatiya la:le ebe akakiyama:la: ebete ibi dito
 kokubahilamema.* 15 Ba:bene puya:te kalakala ipuwalo demedena
 wadiyala la: iba:go kapimilo na:kalakalahanala:, ba:gala puya:te temeteme
 ipuwalo demedehona wadiyala la: iba:go kapimilo nihiminala:. 16 Ba:ma
 ka:na la: hiliyonomate kapimilo tatabalo ba emedehona la: ha:kiya la:
 akawagaminalenakala:, iyo, la: wato kokoma: eda:haheno koko mahiloha:
 tawakaluba:go mabulubima: neda:huya:la:.*

17 Ba:bema: eta lumagiti ama:tamo kuba dododimini ebena kubama:
 akahuiyala:, huiyatiya hiliyonomo tawakaluba:te hidoma: da:ga:lanaka
 ba:bako hido komo kapiyate ebetamo nododiya:.* 18 Ba:gala keba tetelo
 tawakaluba:te ama: duhimihino iba:go tatabalo kemedinama:, wadiyala
 ama: ibi hiliyonomago kapimilo ba: ba:ba ka:na nemedeniya:.

19 Ba:bema: naeno hidohido mabuluba:la:, la:go alaholohopima:
 deda:hana iba:tamo kuba huiya akikalama:la:. La: huiyatiya Godokono
 mauba komo hawakalimi tete na:latima:la:, mabu ebena Bukalo eta tabote
 ba:ma ka:na itana,

“Na Kodawate goemo,
 na kapiyate ba: kuba huiya ikalamedawala,
 ba:bema: tawakalubino kuba ododili mabuma:
 nale naeno hibi tetenomolo iba:tamo huiya
 kikalamema:nemo.”*

20 Ba:gala Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na kagoena,
 “Ama:go dalaholohona ba:be lumagi baa: kapete dumimini,
 wadiyala ama: ebetamo baa: nikamiya:,
 ba:gala ebe beya kapete dumimini,
 ama: ebe beyamo na:kowalubiya:.
 Hibila, ba:moe ododi gabodo
 ebete ebena kuba ododili komoma: hilopo kolawema:ne.”*

21 Ba:bema: naeno hopodalagi, ama: hidamo! Kuba ododi komote eta
 lumagigodone ama:tamo duluhukumini, ba:be kuba ododi komamo
 akapapamiwatala:. Wadiyala ama: huiyatiya hidohido komo kapiya ba
 ododili kuba komoeno wato kikipo ba:bo na:lawiya:.

* 12:12 1Tes 5:16-18 * 12:13 Yun 13:2 * 12:14 Ma:t 5:44; 1Kol 4:12

* 12:16 Mulu Tabo 3:7 * 12:17 1Tes 5:15 * 12:19 Tutumu 32:35; Ma:t 5:39

* 12:20 Mulu Tabo 25:21-22; Ma:t 5:44

Gabomana:tamo Papamila:ha Komo

13 ¹La: hibima: midipi hiliyonomate gabomana:tamo na:papamila:hanala:, mabu gabomani okopi hiliyonomo ba: Godote miya:tiya: ibino habamo. * ²Ba:bema: kebe lumagiti ebeno kuba ododi komodo eta gabomani okodawoeno komo da:duhimimini, ebete gabomani ibino oko habamo pote ka:miya:tiya: ba:be Kodawa Godoko atumu koduhimima:ne, ba:bene ebete ebeno kuba ododi komodo ebe ha:kiya ebetamo kuba huiya hibinomolo kadahema:ne. ³Ba: hibila, kuba ododilipa:te gabomana:tamo na:toletolehona, huiyatiya hidohido komo dododilina ba:ba:te katoletolehonaha:. Ba:bema: hopodalagi, ama: ubila:ka: toleheno kemedenama:? Wadiyala ama: hidohido komo kapiya nododilinakuya:, ba:bene gabomana:te ama:tamo ba kalakalaha ama: ba:bo komilimihoma:na:ta, iyo, ba:be mabuma: ama:godolo tole komote a:kitanamene. * ⁴Ba: hibila, gabomani okodawa ba: Godokono okodawala, ebete ama: mabuma: hido oko bowatina. Huiyatiya keba tetelo ama:le eta kuba komo dododimina:, ama: ba:be komoma: na:toletoliya: mabu gabomana:te ama:tamo kuba huiya hibilo kikamema:na:ta, iyo, ba:be dawate Godokono okodawama: ba eda:na ebegodolo helo bitana kuba ododilipa:tamo huiya ikalamema:. ⁵Ba:bema: wadiyala la: hiliyonomate gabomana:tamo na:papamila:hanala:, mabu la:eno tepo ipuwoeno mulu ukuiti la: ba:ba ka:na iya:tulamenata, ba:gala diyala, la:le papamila:haheno iba:godone temeteme komo da: laweoma.

⁶Ba:moe ba:be mabuma: la:le gabomana:tamo ta:kese mani nikalamenakuya:la:, mabu iba:te ba:bi mana:mo ibino hiya:hiya: oko hiliyonomo Godoko mabuma: owatihona. * ⁷Iyo, gabomana:te tawakalubi tutumu tabo keba ka:na ka:kiyalamenaka, wadiyala la: iba:tamo ba:ba ka:na hiya:hiya: ta:kese mani modobolo nikalamenakuya:la:, ba:gala wadiyala la:eno tepo ipuwoeno ukuilo la: ha:kiya la: hopamo ba miya:te gabomani okopi hiliyonomo hunamo na:wadiya:paa:latelenakuya:la:.

Tawakalubi Malemalelo Emalagidole Komo

⁸Ba:gala eta komo. Amia:no modoboha: tetelo eta hopodalagigodone mani ba lawita ama:le ebetamo gala kakikamema: da:kiyami, wadiyala ama: tiyonomolo na:kahuiyuya:, ba:bene ama:le ba:bako gabodo mani gala akalawa:la:. Huiyatiya numa:la:, la: hibima: midipino modoboha: komokomo ipuwalo, etate etatamo, etate etatamo malemalelo dito dikama:tihuinakoma, talona puliyala. Ba: hibila, eta lumagino modoboha: tetelo ama:le ebe malemaletelo dito dowalubimina:, ba:bako malemale emalagidolo komodo ama: Godokono hiliyonomo Tutumu Tabo komamo

* 13:1 Tai 3:1; Mulu Tabo 8:15 * 13:3 1Pit 2:13-14 * 13:6-7 Ma: 22:21

kopapamiwatama:na:ta. * 9 Numa:, Godokono Tutumu Tabo hiliyonomate ba:moe kapiya tutumu ipuwalo ba:pola:na, ba:moe ko tutumu ba: ba:ma ka:nala, “Ama: ha:kiya ama: demalagidolona, wadiyala ama:le ba:ba ka:na ama: tamelo demedena ba:be lumagi malemalelo nemalagidolona.” Ba:bema: lumagiti ba:moe ko tutumu tabo kapiya kodakodalo ba atila:na, komo tutumu tabo wakalami gabote ebegodolo a:kitanamene, iyo, ebete eta dubuino kamena pilolo a:kalawa:mene, ba:gala eta lumagi dito a:kanakapuma:mene, ba:gala eta ilina pilolo a:kalawa:mene, ba:gala eta lumagino ilina uwatema: ubi a:kihata:mene. * 10 Ba: hibila, malemale emalagidolo komote lumagigodolo ba itana, ebete kuba ododi ipuwalo eta dawatamo temeteme a:kikama:le, ba:moe mabuma: kebe lumagiti komopi malemalelo emalagidole tutumamo hibinomolo da:papamiwatanako, ebete ba:be komodo atumu Godokono komo hiliyonomo tutumu tabamo a:kapamiwatanako.*

Alo Ipuwalo Emede Komo

¹¹ Nale ba:moi komokomo la: bikiyalamemata, mabu na ubila la: ba:ma teteno komo ba:ma ka:na niya:tawahala; tete hibinomolo a:pe la:le u laha komone komahila:hama; mabu a hibima: midipino ka:ka: mula: tetete ba: na:tatali. Numa:la; dopamo ale aeno hibima: midi komo Ya:sutamodihatiya:ma; ba:ba tetelo aeno ka:ka: mula: komoeno uluhuku tete muhuludopolo itanami, huiyatiya ba:ma tetelo ba: tatalinomoma: edi. * ¹² Iyo, hegela owaloho tete ba tatali du teteno hilibubuti ba: na:wibo, ba:bema: wadiyala ale du teteno kuba ododili komo tama:mo miya:tete, ale alo teteno alaholoho komo kododima: modobo ilina kopupulima:nema:. * ¹³ Ba:bema: ale hegeloeno alo ipuwalo ba emedena, komopa:te aeno hidohido ododili komo kapiya bulamenakomena:. Ba: ba:ma ka:na a hibima: midipa:godolo kuba hilopo poko ododi komo ba:gala gamoda niho komo, bohelemele pilo komo ba:gala iba:tamo hilopo tabo ga:la komo, alaholoho komo ba:gala mauba komo, ba:bi kuba komo hiliyonomate agodolo akapola:nala:. * ¹⁴ Ba:bema: wadiyala la:eno kateneno ubi komamo papamila:ha komote ba ekelalame, la:le huiyatiya Kodawa Ya:su Kelisokono hidohido kaliko na:pupula:la:.*

Eta Lumagiti Ebedo Hibima: Midi Komone Eta Komo Dododimini, Ama: Ba:be Komo Kubama: Akagaa:la:

14 ¹ La: hibima: midipi ipuwalo pote heloha:ma: deda:na, wadiyala ama:le ebe malemale emalagidolamo na:lawiya; ba:bene ebete

* 13:8 Ma:t 22:39-40; Yai 2:8 * 13:9 Ikuli 20:13-15,17; Tutumu 5:17-19,21

* 13:10 1Kol 13:4-7 * 13:11 Epe 5:14; 1Tes 5:6-7 * 13:12 1Yon 2:8

* 13:13 Luk 21:34; Epe 5:18 * 13:14 Epe 5:11

ebeno hibima: midi komone kebe komokomo dododilinako, ama:le ba:bi komoma: eba:go akolowabeletihua:la.* ²Ba:bema: numa:la:, eta hibima: midi dawate ebena hibima: midi ipuwalo heloma: deda:na, ebete kolowami habamo tote, puya:te ida:da:li adikulameno katene ilina da:pemiya:tenaka, ebete ba:bako ilina lawema: talonama: kagoenaha. Huiyatiya eta dawate ebena hibima: midi ipuwalo heloha:dopoma: ba eda:na, kolowami habane pali ilinanomo buwatanako mabu ba:bi ilina ida:da:li adikulameno ilinaha.* ³Ba:bema: dopo lumagiti ilina hiliyonomo naha talonaha:ma: ba goena, huiyatiya ebena hibima: midi ekawiti eta ilina naha talonama: da:goemene, ebete ba:be komoma: ebena ekawino ukui kubama: akagaa:la. Ba:gala pote eta ilina naha talonama: da:goemene, ebete talonaha:ma: goedawoeno ododi komo atumu kubama: akagaa:la, mabu Godote ebe malemale emalagidolamo ya:lo a:lawiya.* ⁴A:iye! Mabu keka: ama:le Godokono eta okodawoeno komo danagiya:midamenaka? Ba:be okodawoeno Namutudawate ha:kiya ebena komo ba anagiya:midame hidoma: da:goemene o kubama: da:goemene, huiyatiya ama:leha:! Numa:, Kodawa Godokono helo modobola ba:be okodawatamo owalubi komo ihate, ba:bema: hibila, ebete ebena hibima: midi ipuwalo a:kagamene, huiyatiya ebete kodakodalo kola:nama:ne.*

⁵Ba:gala eta komo. Eta hibima: midi dawate Godoko adikumima: kapiya hegela konomamo emalagidolonako, ba:bema: ebete ba:be hegela talonama: ba goena tawakaluba:tamo talona ba:bo ihatenako, iba:te ba:be hegelalo ibino hiya:hiya: oko owatiho komo ba:gala kalakala komo kododilima:. Huiyatiya eta lumagiti Godoko adikumima: hiliyonomo hegela modoboma: ba goena eta kapiya hegela hiya:nomo talona hegelama: kamidinaha:. Ba:bema: ba:moe komoma: la:eno sose tawakalubino hiya:hiya: ukuiti da:pola:lama:na, la: ipuwalo etate etoeno ukui komamo dito akapapamiwatala:. Ao, wadiyala la: hiliyonomate ba: ba:ma ka:na nododiya:la:, eta lumagino hibima: midi komote ebena tepo ipuwalo keba ka:na kiya:tumina, ebe ha:kiya ba:be ukui kodakodalo lawete aeno Kodawa kawagaminanama: ba:ba ka:na nemedenamene.*

⁶Iyo, numa:la:, la: ipuwalo pote eta hegela koma: da:goena, ebete eta lumagino komo emalagidoloheno aeno Kodawa kapiya adipatema: ba:be hegela talonama: midinako. Ba:gala pote kolowami habalo katene lawete da:nanako, ebete atumu aeno Kodawa kapiya emalagidololo ododinako, mabu ebete ba:be naha ilinama: Godotamo kalakala tabo badipatenako. Ba:gala pote ba:be katene na talonama: da:goena, ebete atumu aeno Kodawa kapiya emalagidololo komo naha ilinoeno komoma: kalakala tabo ebetamo ba adipate, huiyatiya ba:be katene ilina tama:mo dito

* 14:1 Lom 15:7 * 14:2 Tup Mabu 9:3-4 * 14:3 Kol 2:16 * 14:4 Ma:t 7:1; Ya:i 4:11-12
* 14:5 Gal 4:10-11

ihatenako. ⁷⁻⁸Ba:bema: la: ba:moe ko komo nemalagidolala, a hibima: midipa:te ba:moe hopolo ba emedena, a ha:kiya a kokalalaluia:mema: aeno ubi komokomo ododili modoboha, mabu a aeno Kodawa kawagaminanama: bemedinama: Ba:bema: ale aeno hibima: midi mabuma: da:ha:lahama:, ba:be komo atumu aeno ubi gabodo a:kododa:ma:, ale aeno Kodawa kawagaminanama: koha:lahama:nema: Ba:bema: ale demedenama: o ale da:ha:lahama: ba:be komo ko komoha: Ko komo ba: ale Kodawoeno tawakalubima: deda:hanama: ba:be komola. *

⁹Ba: hibila, Kelisote ba:be mabuma: hoe ipuwane gala ka:ka:mo a:kamahiguya, dopamo da:ha:lahuya: ba:gala ba:ma tetelo ka:ka:go demedehona ba:bi tawakalubi hiliyonomoeno Kodawama: keda:nama: ¹⁰Ba:bema: mabu keka: ama:le amia:no hibima: midi ekawino komo danagiya:midamenaka? Ba:gala bada mabuma: ama:le ebena tepo ipuwoeno ukui kubama: da:goena? Numa:, a hiliyonomate Godokono holoholo hapulu ba la:mota:hana ebe kapiyate aeno komo ba:bo kanagilamelea:mema:ne. * ¹¹Ba:be mabuma: Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na itana,

“Na ba: emedena tetelo demedenama ba:be Kodawala,
ba:bema: na hibi tabonomo begoemo,
hiliyonomo tawakaluba:te pupamo ba pegahidi
na ba:bo kopadikunamema:na.
Iyo, na hibi Godoma: deda:nama,
ibi hiliyonomate ba:be komo ibino tabamo
kopehawakalimima:na:”*

¹²Ba:bema: ba:moe komo ba: ko komonomola, Godoko kapiyate a hiliyonomoeno komo ba anagilamelea:me, ale aeno hiya:hiya: kuba ododili huiya uwatelo ebe duhimima: ale eta tabo ga:lama: a:kamodobama:

Ama: Eta Hibima: Midi Ekawino Nato Ukamidawama: Akeda:la:

¹³Ba:bema: wadiyala a hibima: midipi ipuwalo etate etoeno komo anagiya:midame komote nekela:ma:mene. La: huiyatiya ba:moe komo nemalagidoluya:la:, la: ipuwalo etate ebena hibima: midi ekawino nato ukamidawama: akeda:la: ebete gakapoma: ¹⁴Ba: hibila, na Kodawa Ya:suku ipuwalo ba emedena ba:moe ukui komote nagodolo konomoma: eda:na, naha ilina hiliyonomo ipuwalo Godote eta ilina kapiya talonama: kagoenaha:, huiyatiya keba tetelo lumagiti ebena hibima: midi komone eta ilina talonama: da:goemene, ba:ba tetelo ba:be ilinate ebetamo dalowa:ma: keda:ma:ne. * ¹⁵Ba:bema: amia:no hibima: midi ekawiti keba ilina talonama:

* 14:7-8 Gal 2:20 * 14:10 2Kol 5:10 * 14:11 Ais 45:23; Pil 2:10-11

* 14:14 Oel 10:15; Tai 1:15

da:goena, ama:le ba:be ilina ba nuta ebena ukui da:kubahimimina, ama:le ba:be komo malemale emalagidolamo kododitaha. A:iye! Ama: baa: na ipuwalo ekawino nato ukamidadawama: akeda:la, mabu Kelisote ba:be lumagi mabuma: atumu a:kahoiya!* ¹⁶ Ba:bema: amia:no hibima: midi komone kebe komo ododima: modoboma: da:goena, ama: ba:be komo ba ododita eta lumagino nato dukamidamemena, ba:be komo modoboha. Mabu keka: ama:le eta komo amia:no tuputupu ukuilo ba ododita, komopa:te ba:be komoma: kubama: da:ga:luta? ¹⁷ Numa, Godote Ko Gawadalagima: deda:na ba:be komoeno ipuwa ba: naha komoha: ba:gala niho komoha:! Ao, ebena Gobogobote hibima: midipa:tamo dikalamena, ba:be tuputupulu emede komo ba:gala hete komo ba:gala kalakala komo, ba:bi komokomo ba: ebena Ko Gawadalagi komoeno ipuwala. ¹⁸ Ba:bema: eta lumagiti ba: ba:ba ka:na Kelisotamo oko ba owatina ebena hibima: midi ekawino nato ukamidamehena, Godote ebetamo hibilo kokalakalama:ne ba:gala tawakaluba:te atumu ebetamo kokalakalahama:na.

¹⁹ Ba:moe ba:be mabuma: wadiyala ale aeno ukui konomamo hete gabo kapiya ba:ta:matanama, ale ba:ba ka:na etate eta kowalubi, etate eta kowalubi, ale hibima: midi ipuwalo kapepehoma.* ²⁰ Ba:bema: Godote kebe hido oko eta lumagi ipuwalo dowatina, ama:le amia:no baa: na komamo ba:be oko akakubahima:la. Naha ilina hiliyonomo talonahenola, huiyatiya ama: eta ilina ba nuta hibima: midi dawoeno nato ukamidadawama: deda:mena, Godote ba:be komoma: kubama: kogoema:ne.* ²¹ Huiyatiya keba tetelo eta ododi komoma: talona hibi itanaheno, ba:bene ama:le amia:no hibima: midi ekawi ba emalagidolo ama: ha:kiya ama:tamo talona dihatenakomena, Godokono umi ipuwalo ama:le hidonomo komo bododinakomena:ta, mabu ama: mabuma: ekawiti ida:da:li adikulameno katene na komodo o helo gao beya ni komodo o eta ba:bako hiya:hiya: ododili komodo nato a:kukamidamene.

²² Ba:bema: ba:bako hiya:hiya: ododili ipuwalo Godote amia:no hibima: midi komodo eta komoeno talonaha: komo ama: diya:tumina, wadiyala ama: ba:be tepo ipuwoeno ukui komopa:tamo akahawakalima:la. Numa, kebe lumagiti ebena hibima: midi komone ba:ma ka:na diya:tawana, ebena ododili komo hiliyonomo ipuwalo ebete Godokono eta deha:pototalona kapiya kadikamidalenaha, ba:bema: ebete na:kalakalamene! ²³ Huiyatiya ebete ebena tepo ipuwalo eta ilina nama: talonama: ba goe dito da:namene, kuba huiya ebetamo kopema:ne mabu Godote ebetamo dikamiya, ebete ba:be tepo ipuwoeno hibima: midi komamo kapapamiwataha. Ba: hibila, lumagiti ebena tepo ipuwoeno hibima: midi komamo papamiwataha:ma: ba edita eta komo dododimini, Godokono umi ipuwalo ba:be komote ba: hibo gabo ududi komoma: keda:ma:ne.

* 14:15 1Kol 8:11-13 * 14:19 Lom 12:18; 15:2 * 14:20 1Kol 8:13

**La:le Komopi Emalagidoleheno La: Ha:kiya La:eno
Komo Kapiya Akemalagidolenala:**

15 ¹Ba:bema: hibima: midipi ipuwalo a puya:te helohelopima: deda:hanama:, wadiyala ale aeno heloheloha: hibima: midipi ekaki ba owalubili, iba:te kodakodalo kola:mota:hanama: a ha:kiya aeno komo kapiya a:kemalagidolenama:. ²Iyo, a hiliyonomo ipuwalo etate ebena ododili ipuwalo ebena ekawi hidamo ba owalubi ebe na:kalakaluima:mene, ebete ebena hibima: midi ipuwalo hidamo kapema.* ³Numa:la:, Kelisote ba: ba:ba ka:na ewagelenakui, iyo, ebena ododili ipuwalo ebe ha:kiya ebena komo kapiya kemalagidolonamiha:, ba:bema: ebete Godokono Bukalo ebena komo ya:lo ba:ma ka:na hawakalimiya:, “Godo, tawakaluba:te kebe komamo ama: diduduputiminaka, nale ama:tamo papamiwata ipuwalo ba:bi atu komate natamo ba: na:kaikulihona.”* ⁴Ba: hibila, Godote ebena Bukamo kebe hiya:hiya: tabo dopamo da:miya:tiya:, ba:bi tabo komokomo hiliyonomate a iya:tua:mema: pola:na, iyo, ale ebena Buka tabo komokomone owalubi helo lawete temeteme ipuwalo kodakodalo ba la:mota:hana, aeno hibi kalakala tetete kopema: uliholo latiminama:.*

⁵Ba:bema: pote ebena hibima: midipa:tamo kodakodalo la:mota:hana komo ba:gala owalubi helo komo dikalamena, wadiyala ba:be Kodawa Godote la: nowalubila:mena:ta, la:le Ya:su Kelisoko ba ta:mata ukui kapiyama: keda:hanama:. ⁶Ba:moe ba:be gabodo la: hiliyonomate la:eno tabo madodo kapiyama: ba midi, aeno Kodawa Ya:su Kelisokono Nabiwi Godoko ba:bo komilimihoma:nemata.

Yuha:pa:te Godoko Milimiho Komo

⁷Ba:bema: komopa:te la:eno tuputupu emede komoma: Godoko komilimihoma:, wadiyala la: ipuwalo etate eta malemale emalagidolamo na:lawaenakuya:la:, Kelisote la: malemalelo keba ka:na kuwatitiya:la ba:ba ka:na.* ⁸Nale la: begoelamemata, Kelisote a Yunapa:tamo huiyaha: okodawamo piya:, Godote aeno iniwali naba:tamo kebe hibi tabo dopamo dolamaginakui ba:bi komate ebena ododili ipuwalo hibinomolo kohawakalahalema:. Ba:gala Kelisote Godokono hibi komo ba:ba ka:na ba pehawakalimi,* ⁹ba:be komodo ebete la: Yuha:pa:tamo atumu gabo a:pa:hiya:miduya: la:le Godokono malemale komoma: ebe komilimihonakoma:. Ba:be komo hawakalimima: Godokono Bukalo eta tabote ba:ma ka:na itana,

“O Godo, nale Yuha:pi ipuwalo ba la:na,

* 15:2 1Kol 10:24,33 * 15:3 Ohale 69:9 * 15:4 2Tim 3:16 * 15:7 Lom 14:1

* 15:8 Ma:t 15:24

naeno kalakala tabo ama:tamo ba:bema: adipatenakomo,
iyo, ibi ipuwalo nale ama: adikumi ohale balapihonakomo.”*

10 Ba:gala Godokono Bukalo eta tabote na:kagoena,

“La: Yuha:pa:la,

wadiyala la:le komo hibima: midipa:go koamo

na:kalakalahanala!”*

11 Ba:gala Godokono Bukoeno eta tabote ba:ma ka:na kitana,

“La: Yuha:pa:la, Kodawa Godoko na:milimihala,

iyo, hiliyonomo hiya:hiya: hoponapa:te ebe adikumi ohale

nalapihamena!”*

12 Ba:gala eta tetelo Aisayate Godokono Bukamo tabo ba:ma ka:na
miya:tiya,

“Da:ibidikono nabiwi Yesiko,

ebeno eyoni gugudi ipuwane eta Kodawate

kopehawakalama:ne.

Ba:bene Yuha:pa:te ebena ubi komamo kopapamila:hanama,

Godote ebe ebena Ko Gawadalagi habamo kihatema:ne,

ba:bema: iba:te ibino ka:ka: mula: komo ebegodone lawema:

ebena pe komoma: uliholo bemedehonamena.”*

13 Ba: hibila, Godote helo hibima: midipa:tamo ikalamiya: iba:te ibino
ka:ka: mula: komo hibilo lawema: uliholo kemedehonama:. Ba:bema:
wadiyala ebete la: Yuha:pino hibima: midi komodo la:eno tepo ipuwa
ko kalakala komamo ba:gala hete komamo na:tabuilama:mene, ba:bene
la:le ebena Gobogoboeno heloamo uliholo emede komo ipuwalo
konomamo kapephoma:nemata.

Polote Komo Hiya:hiya: Tabo Toleheno Lomanapi

Da:kiyalamiya: Ba:be Komoeno Mabu

14 Naeno hibima: midipi ekaka:la:, nonolata. Naeno tepo ipuwalo
niya:tawanamo la:godolo hidohido ododili komo ba:gala koko
iya:tawa komo tabotabohonomola, iyo, la: ipuwalo etate eta mulu
komamo iya:tumi modobola. 15 Huiyatiya na ba:moe leta ba ododi,
la:le kebe komokomo dopamo diya:tawahuya:ma nale toleha:
komago ba:bi atu komo la: bekaiya:tulamemata, mabu Godote
ebena malemale komodo na a:laweniya:, 16 nale Ya:su Kelisokono
okodawama: ba eda:na la: Yuha:pi mabuma: ebena oko kowatinama:
Iyo, na Godotamo hawa:goeno ikamehodawa huiyama: ba eda:na,
nale Yuha:pi hawa:goeno malemale ilinamo midiliti ebetamo ba:bo
nikamehonakomo. Ba:bema: naeno ubi komo ba: ba:ma ka:nala, Godote

* 15:9 Oel 3:25; Ohale 18:49 * 15:10 Tutumu 32:43 * 15:11 Ohale 117:1

* 15:12 Ais 11:10; Haw 5:5

ba:bi hibima: midipi Yuha:pi nagodone kalakalago ba uwate, ebene Gobogobote ibi ebene talona okopima: ba:bo komidilima:ne.*

¹⁷Ba:bema: na Ya:su Kelisoko ipuwalo Godotamo ba:moe oko ba owatina, ba:be mabuma: awagahanamo. ¹⁸⁻¹⁹Numa:la, Kelisote na ipuwado kebe hidonomo oko Yuha:pi mabuma: dowatinami, na ba:be kapiya komoma: tabo toleheno kolamagima:nemo. Ba:be oko ba: nale tabo olamagi komamo ba:gala apa:mo ododili komamo, iyo, Godokono hanohano ododili komamo ba:gala ebene Gobogoboeno helo komamo dowatinamimo, ba:moe ba:be okola. Ba:gala naeno oko ba: nale Yuha:pi Godotamo ba magatale iba:te ebetamo da:papamila:halena ba:be komola, ba:bema: nale Kelisokono Hido Tabo olamagi komago tote Yelusalema ko habane tupuimiti Ilikama muhulu hopamo ba: dito nuluhukuimo, iyo, ba:be oko konomo nale hibilo upulimo. ²⁰Ba: hibila, na ubi konomamo ba:ma ka:na ihatenamimo, nale Kelisoko iya:tawaha:pa:tamo ebene Hido Tabo konolamaginakoma:, mabu na ubihinola eta lumagiti dopamo da:tupuimi ba:be oko hunamo oko gala kanowati.* ²¹Numa:la, Godokono Bukalo eta tabote ba:be komo hawakalimima: ba:ma ka:na itana, “Dopamo puya:te Kodawoeno komo kiya:tawahuya:ha:, iba:te ebene komo kumima:na, ba:gala puya:te ebene tabo dopamo kulihuya:ha:, iba:te galane tetelo hidamo kiya:tawahama:na:.”*

Polote Loma Ko Habamo Toma: Ebene Nopo Da:hawakalimiya:

²²Ba:bema: hibila, dopamo komo hiliyonomo tetelo nale la:tamo pema: dewagelenakuimo, gabote huiyatiya natamo kalapilalo itananakui.* ²³⁻²⁴Huiyatiya ba:ma tetelo ba:moi tatali hopo hiliyonomolo oko ba: upula:limo, ba:bema: na ubila nale Spa:ini hopamo okoma: ba peto gabo tetelo la: pulame. Ba: hibila, komo gogo hiliyonomolo la: mabuma: ubi ba:ma ka:na ihatenakuimo, ba:bema: tete tatalila na la:go kalakalago ba pemedatepa, wadiyala la:le na ba:bo kowalubinima:nemata nale naeno uli oko habamo kotoma:. ²⁵Ba:ma tetenomolo nale huiyatiya la:tamo peheno dopamo Yelusalema ko habamo kotoma:nemo, Godokono tawakaluba:te ba:bolo demedehona ibi konowalubilima:.* ²⁶Mabu Masadoniya hopo ba:gala Guliki hopolo demedehona, ba:bi sose tawakaluba:te ibino ubilo malemale ba hawakalimi mani ba:bo miya:tiya:, Godokono tawakaluba:te Yelusalemalo demedehona ibino awaepi kowalubilima:.* ²⁷Ba: hibila, iba:te Yunapino komo awae tawakalubi kowalubilima: ibino ubi komo kalakalago dihata, ba:be komo ba: modobo ukui komola. Iyo, dopamo Yunapa:te Yuha:pino ka:ka: mula:le mabuma:

* 15:16 Lom 1:5; 11:13 * 15:20 2Kol 10:15-16 * 15:21 Ais 52:15 * 15:22 Lom 1:13

* 15:25-26 1Kol 16:1-4 * 15:26 1Kol 16:1; 2Kol 8:1; 9:2,12; Oel 24:17

iba:tamo Godokono tepo ipuwoeno hidohido komo huiyaheno dito ikalamiya; ba:bema: wadiyala ba:ma tetelo Yuha:pa:te ibino malemale mana:mo ba:gala ilinamo Yunapi dito nowalubila:mena.*

²⁸⁻²⁹Ba:bema: naeno komo ba:ma ka:nala. Yuha:pa:te malemalelo da:miya:ti, nale ba:be mani kodopo Yelusalema-napa:tamo ba pikalame, ba:be owalubi oko iba:tamo pupula:te nale Spa:ini muhulu hopamo to ba:bo kotupuimima:nemo. Ba:bene gabo tetelo nale la:tamo da:puluhukumu, na iya:tawala nale la:go ba pemedatepa, Kelisote na ipuwado ebena kalakala komokomamo la: ba:bo kotabuillamema:nata.*

³⁰Naeno hibima: midipi ekaka:la, nale Godokono Gobogoboeno malemale komamo la: aeno Kodawa Ya:su Kelisoko ipuwalo ba:ma ka:na toelameholemata, nale naeno komoma: Godotamo keba ka:na ka:toetoenakomo, wadiyala la:le nago kapimilo atumu na helonomamo nadipanateniya:la.* ³¹Ba:bene nale Yudiya hopamo da:tomo, wadiyala la:eno toetoe taboeno owalubi komodo Godote na ba:bolo na:ga:lunatena:mene hibima: midiha:pa:te na kubahinamekapoma;, ba:gala ebena tawakaluba:te Yelusalemalo demedehona, nale komo hibima: midipino malemale mani iba:tamo da:nikalamemo, ebete ba:be komodo ibino kalakala na:koimilama:mene. ³²Ba:bema: hibila, Godote ubi dihatemene, na ba:be komone la:tamo ko kalakalago pete naeno gobogobo hapulu nale la:godolo hido hawela kopama:tepama:nemo.

³³Tawakaluba:tamo hete dikalamena, wadiyala ba:be Godote la: hiliyonomadolo nemedenamene. Ba:moe tabo ba: hibinomola, ba:ba:la.

Polote Leta Kuititi Hapulu Nolata Tabo Komokomo Ebena Mabuluba:tamo Dolamagiya:

16 ¹Ba:bema: a hibima: midipino naniko Pibikono komoma: na Polote la: begoelamemata, ebe ba: Senekiliya haboeno sose watowatopi ipuwalo eta hido owalubi kamenama: eda:na. ²Ebete la:tamo da:puluhukumini, wadiyala la:le Kodawoeno mahilamo ebe kalakalago ba lawe, eta modoboha: komo ebegodolo dumima ebetamo dito nikamiya:la;, mabu Godokono tawakaluba:te ba:bako ododi komodo ebena hidohido ga:limapi gugudima: eda:hana. Ba: hibila, dopamo komo hiliyonomo tetelo na ba:gala komo hiliyonomo tawakalubi ebete a hidamo owalubinakui.

³Ba:gala nale Pilisilako Akuilako iba:tamo nolata tabo bepoememo, hibila, iba:te Ya:su Kelisoko ipuwalo nago hido oko bowatinaka.* ⁴Iyo, eta tetelo iba:te na mabuma: ibino ka:ka: atulatelema: na:ga:luya: ba:be komo ba: ko komoha;, ba:bema: ibino katene apa:mo tatalila ha:la, ba:be

* 15:27 1Kol 9:11 * 15:28-29 Lom 1:11 * 15:30 2Kol 1:11; Kol 4:3; 2Tes 3:1

* 16:3 Oel 18:2

mabuma: na ba:gala Yuha:pino sose tawakalubi hiliyonomate iba:tamo na:kalakalaha-nama. ⁵Ba:gala kebe hibima: midipa:te ibino genamalo da:kapiyuiminaka, naeno nolata tabo iba:tamo atumu na:kapoememo.

Ba:gala naeno hidonomo lumagi Epinitasitamo nolata tabo bekapoememo, ebe ba: A:isiya hopo konomolo Kelisoko hibima: midipi ipuwalo dopo lumagima: ediya:.

⁶Ba:gala naeno nolata tabo Ma:litamo na:kapoememo, ebe ba: la: mabuma: oko helonomamo dowatinami ba:be kamenala.

⁷Ba:gala naeno komo Yunapi dubu A:ndolonaikasiko ba:gala eta kamena Yuniyasiko, iba:tamo naeno nolata tabo atumu na:kapoememo. Iba:te Ya:sukunu oelamepi ipuwalo kokopima: eda:hana, hibila, iba:te dopamo nago du genamalo emedenama:, ba:gala nale Kelisoko hibima: midihino iba:te dopamo ebetamo ohobiliya:.

⁸Ba:gala A:mapiliyatasitamo naeno nolata tabo bekapoememo, ebete aeno Kodawa ipuwalo naeno hido hopodalagima: eda:na.

⁹Ba:gala naeno nolata tabo Ebanasitamo na:kapoememo, ebe Kelisoko ipuwalo ago oko bowatina, ba:bene naeno eta hido lumagi Sta:ikisiko ebete atumu naeno nolata tabo uliti na:lawa:mene.

¹⁰Ba:gala Apilisitamo naeno nolata tabo bekapoememo, ebete ebena Kelisoko ta:mata komo tolehenyo ya:lo hawakaliminomo hawakalimiya:.

Ba:gala Alistabulasikono genama gunapa:tamo naeno nolata tabo atumu na:kapoememo.

¹¹Ba:gala naeno eta Yu lumagi Helodiyanatamo naeno nolata tabo bekapoememo.

Ba:gala Nasisasikono genama gunapi ipuwalo puya:te Kodawa Kelisoko hibima: midipima: deda:hana, nale naeno nolata tabo iba:tamo atumu na:kapoememo.

¹²Ba:gala Taipinako Taiposako iba:tamo naeno nolata tabo bekapoememo, ba:moi kamenakamenate Kodawatamo oko hidamo owatina.

Ba:gala nale naeno hidonomo lumagi Pesisitamo naeno nolata tabo atumu na:kapoememo, ebe ba: Kodawatamo oko helonomamo dowatinami ba:be eta kamenala.

¹³Ba:gala Lupasitamo naeno nolata tabo bekapoememo, ebete Kodawatamo oko heloamo ba owatina hidonomo mahilo ba:bo lawiya:, ba:gala ebena menokote atumu naeno nolata tabo uliti na:lawa:mene, mabu ebete na ebena eta guduma: midiniya:.*

¹⁴Ba:bene Asinikitasiko ba:gala Pelegoniko, Hemisiko ba:gala Patobasiko, ba:gala eta dubu Hemasiko, ibi ba:gala iba:go demedena nale ba:bi hibima: midipi hiliyonomatamo atumu naeno nolata tabo bekapoememo.

* 16:13 Mak 15:21

¹⁵Ba:bene Pologasiko ba:gala Yuliyako, Neliyasiko ba:gala ebena ekawi bohele, iyo, Olimapasiko atumu ba:gala Godokono komo hiliyonomo tawakaluba:te iba:go demedena, iba:tamo nale naeno nolata tabo bekapoememo.

¹⁶Ba:bene la: da:kapiyuimima, wadiyala la: hiliyonomo etapa:te etapino kokoto uwatehuilo na:pa:watamehuiya:la:. Ba: hibila, komo hiya:hiya: sose tawakalubi hiliyonomate ibino nolata tabo la:tamo poelama:.*

Polote Ebena Kuititi Iya:tulame Komokomo Dolamagiya:

¹⁷Naeno hibima: midipi ekaka:la:, nale la: koamo goeholamemata, la: hidamo! Puya:te hibima: midipi ipuwalo anagiya:mida komokomo ba ododili komopino hibima: midi komo da:kubahilamenaka, la: iba:go kapiyama: akeda:hala:. Ba: hibila, la:le hido ukuia:go dopamo duwatiya:ma, iba:te ba:bi hidohido iya:tulame komago alaholohona,*
¹⁸ba:bema: puya:te ba:bako kuba komokomo dododilina, iba:te aeno Kodawa Kelisotamo hibi oko owatihoheno, ibino kateneno kuba ubi komokomo kapiyamo papamila:hana. Ba:bene puya:te kuba ododili iya:tawaha: gugudimo demedena, iba:te ba:bako tuputupupi ha:da amiho mulu komodo ba awagaminalena ibino tepo ipuwoeno ukui ba:bo kubahilamenaka.*
¹⁹Huiyatiya la:eno komo eba ka:naha:. Iyo, komo tawakalubi hiliyonomate ya:lo ulihuya:, la:le Kelisokono hibi tabamo da:papamila:hanama, ba:bema: la: mabuma: na koamo kalakalanamo, ba:gala na ubila la: mulu ukuido hidohido komo kapiya ba emalagidolena, kuba ododili iya:tawaha: gugudimo nemedenala:.*

²⁰Ba:bene tawakaluba:tamo hete dikalame, ba:be Godote tete tatalila Saitanako la:eno nato mabamo a:da:nate, la:le ebe natamo ba:bo komikitama:nemata. Wadiyala Kodawa Ya:sukunu malemale komote la:godolo nitanamene.*

²¹Ba:bene nago oko kapimilo dowatina, ba:be hidodawa Timotiti naeno komo Yu mabuluba:go Lusiya:siko ba:gala Ya:isoniko ba:gala Sosipatako, iba:te ibino nolata tabo la:tamo poema:.*

²²Ba:gala eta komo. Na Tetiyasiti Poloko mabuma: ba:moe leta tabo a:miya:temo, ba:ma ka:na nale aeno Kodawoeno mahilamo naeno nolata tabo atumu la:tamo na:kapoememo.

²³Ba:gala Ga:iyasiti ebena nolata tabo bekapoeme, ebena genamamo sose tawakaluba:te pekapiyuiminaka, ba:gala na Polote eba:go ba emedena ebete na hidamo owalubininako. Ba:bene ba:moe ko haboeno gabomani hapulu mani dumina ba:be dubu Elastasiko, ebete aeno

* 16:16 1Kol 16:20; 1Pit 5:14 * 16:17 Ma:t 7:15; Tai 3:10 * 16:18 Pil 3:19; 2Pit 2:3
 * 16:19 Lom 1:8; 1Kol 14:20 * 16:20 Tup Mabu 3:15 * 16:21 Oel 16:1-2; 19:22; 20:4

hibima: midi ekawi Katasikoba:, iba:te la:tamo ibino nolata tabo atumu na:kapoema.*

²⁴Wadiyala aeno Kodawa Ya:su Kelisokono malemale komote la: hiliyonomagodolo nitanamene. Ba:moe tabo ba: hibinomola, ba:ba:la.^c

Polote Leta Kuititi Hapulu Godoko Da:milimihuya:

²⁵Ba:bema: wadiyala a Godoko kawagaminuya! Na Polote Ya:su Kelisoko mabuma: kebe Hido Tabo dolamaginakomo, Godote modobola ba:be hido komamo la: hibima: midi ipuwalo kodakoduilame. Ba: hibila, ebete dopamo tete ga:ga:nomolo kebe hibi komo dugumuinami, ba:ma tetelo ebete ba:be komo ba hawakalimina na ba:bema: olamaginakomo.*

²⁶Iyo, Godokono ukui hawakalimipa:te ebene Bukamo dopamo da:miya:tenakui, ba:bi tabo komokomone ebene hibi komote ba:ma tetelo ba: na:hawakalana, ba:bema: Wiboha: Ka:ka: Godote a ebene okopi na:tutumua:tena, ale ebene hibi komo hopo habanapi hiliyonomatamo konehawakalimima:, iba:te ebe hibima: ba midina ebetamo kopapamila:halenama:

²⁷Ba:bema: Mulunomodawa ba: Godoko kapiyala. Wadiyala ebete Ya:su Kelisoko ipuwado awagaha komo lawete, ba:bene ba:be hido komote emedena emedena tetelo ebegodolo nitanamene! Ba:moe ba: naeno tabo kuititila. Ba:ba:la.

^c 16.24 Lom 16:24 komoeno tabo Polote ebene letamo kamiya:tiya:ha, huiyatiya ebene leta ododi gala hapuni eta hibima: mididawate miya:tiya:

* 16:23 Oel 19:9; 1Kol 1:14 * 16:25 Epe 1:9; 3:5,9; Kol 1:26; Lom 1:5